

ئۆگەنىش ھېتايىدە ئۆزىنى بەرپا قىلىش

الاستىمنا

نوسىنى

احمد سالىح رەشىد

ئىمامى مەزگەوتى ئەزىم

مامۇستا لە قوتى باخانەي ئەبۇبەكرى سىدىق

يېنىدا چوونە ۋەي

مامۇستا عبدۇللاھ مەمۇد

ئىمامى مەزگەوتى ئەبۇبەكرى سىدىق

مامۇستا دابان مەلا سالىح بامۇكى

چاپى دوۋم

مەندى اقرا الثافى

۱۴۲۵ گۇچى

إن الحمد لله حمده ، ونستعينه ونستغفره ، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا
ومن سيئات أعمالنا ، من يهده الله فلا مضل له ، ومن يضلل فلا هادي له ،
وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمد عبده ورسوله .

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ ﴾

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ
مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ
رَقِيبًا ﴾

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴾ .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله وكفى والسلام على عبادة الذين اصطفى ، وبعد

خوینهرانی بهر پیز سلاوی خوای گه وره تان لی بیت نهم نوسراوهی بهر دهستان
مه به ستمان پینی نه وهیه خه لکی کورد زمان ناشنا بکهین به حوکی شهرعی
(نیستمناء) له بهر نه وهی خه لکی زور نه پرسن دهر بارهی نهم مه سه لهیه ، نیمه به
دهمی وه لای زوریک له و خوشه ویستانه مان داو ته وه نیستاش نهم نوسینهی که
له بهر دهستدایه داواکارین له خوای گه وره جیگهی رهمه ندی بیت و نه و که سانهش
رزگار بکات له نه فسی به دخویان که چوکی پیندا داو له زنگاوی نهم کاره
نا په سنده دا چه قاندونی چاوهر وانی سه رنج و پینشیاری دلسوزی نیوهی خوینهرانی
به ریزیشین و نه زانین ته نیا خوای گه وره و شهرعی (جه نیفی) ی نه و بی له کهیه .

احمد صالح رهشید

نیمام مزگه وتی نه زمهرو ماموستای قوتا بخانه ی

ابو بکر صدیق

۷ ی شوال ۱۴۲۱ ی کوچی

۲۰۰۱/۱/۱ زایینی

نہ م نویسنہ م پیشکش به :

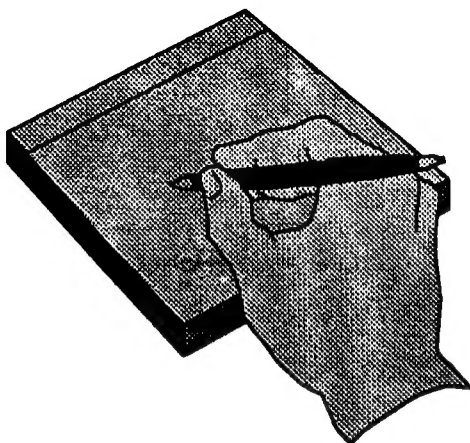
- ♦ باوکی خوشمویست و پدروہ رده کرم.
- ♦ به نمو که سانهی که زور ده میکه خولیای نهم باسن و به تاسموه به دوایدا ده گهرین.
- ♦ بهو که سانهی که له بهر خاتری خوا خوشم دهوین و بهس.
- ♦ بهو که سانهی ده یانمویست راسته شه قامی دروستی شرعی بگرنه بهر.
- ♦ بهو که سانهی که شرع و بهر نامدی خوا وه کو خوی ده گه یه نن و، وه ری ده گرن.
- ♦ بهوانه ی که تنها تیرکردنی غریزه ی توخم (جنس) ی ناکه نه نامانج و مدهست.
- ♦ وه به تایبه تی بهو که سانهی: که نهم راستیانه ی زانی دهست به جی به خویدا نه چیته وه و پاشان بریاری کوتایش نه دات.

﴿وَالَّذِينَ هُمْ لِأَعْوَابِهِمْ حَافِظُونَ، إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ

فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ، فَمَنْ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ السَّادُونَ﴾

المؤمنون/۵-۷..

واته: نه وانه ی که داوین پاکن، وه ناگاداری داوینی خویان ده کهن، واته: (زه کهر) یان له شتی حرام ده پارینن(۵) مه گهر ته نها له گهل هاوسهری شهرعی خویان نه بی، یان له گهل که نیزه کیکه (جاریه)یه که که بووین به خاوه نیان بیگومان نه وانه سه رزه نشست کراوینن (۶) نینجا هر که سیک به دوا ی شتی تر دا بگه پچ، واته داوین پیسی بکات، یان ژنیکه ماره بکات بق ماوه یه که که پی ی ده لین (مرتعة)، یان له گهل خیزانی خوی له ریگهی ناشهرعی به وه دروست بی، یان له گهل نیرینه دا یان له گهل گیاندار دروست بی، وه یان به نه ندامیکی له شی خوی ناوی خوی بهینیته وه، نه وانه نه و که سانه ن که له پی ی راست لایان داوه و سنووری شهرعی خوی پهره دگاریان شکاندوه (۷) .

ده روزه يه ک

الحمد لله رب العالمين.. الحمد لله الذي نزل اهل الحديث اعلى منازل الشريف.. والصلاة والسلام على خير خلقه سيدنا محمد النبي العفيف.. وآله وصحبه واتباعه الى يوم الدين.

سوپاس و ستايش بى خواى په روه دگار.. سه لام و به زه يى خوا له گه ل پريزدا بى سه رگيانى رابه رو پيشه وای مرقايه تى محمد (ﷺ)، وه داوا کردنى لى بووردن و به زه يى خوا بى سه ر مال و ياران وشوينکه وتوانى به گشتى..

برايانى خوځه ويست وماو بيو بروام:

سوپاس بى په روه دگارى جيهانيان وابق نه م جاره ش له (به شى حه و ته مى) (په روه ده و پيگه ياندن له قورئاندا) به يه که ده گينه وه، هيوادارم ببيتته مايه ي خوا له خوځازى کردن و سوودگه ياندن به هه موو نه وکه سانه ي که له باره ي نه م بابه ته وه نه پرسن، وه داوا کاريشين له به ديته نرى بونه وه ر که نه م هه ول وکړششه مان ته نها له پيناوې په زامه ندى و خوځه ويستى نه ودا بيت وبه س. ان شاء الله.

نه م به شه مان به پشتيوانى خودا ده بيتته وه لامگړى هه موو نه وکه سانه ي زور له باره ي (نيستمناء) واته هينانه وه ي (مهنى) مرقف به ده ستى خوځى، که پيويست هه موو گه نجىکى تازه پيگه يشتوى نه م نيسلامه حوکمى کردن و زيانى نه م کرداره ناوازه وناسروشتى به (غير طبيعى) به بزائن و هه تا له کاتى زور زور ناچارى و (ضروري) دا نه بيت په نای نه باته به ر وکه نارگيرى و دووره په ريزى ته وای لى بگريت، هه تا وه کو دل کانيان و داوینه کانيان هه ر به پاک وخواوینى بمينيته وه، چونکه به راستى پاراستنى داوین و دور خستنه وه ي له شتى خراب و به دپه وشتى هه روا شتىکى ساده و ناسان نى به، وه له هه مان کاتيشدا پاداشت یشى هه روا که م و ساکار نيه، چونکه پيغه مبه رى خوا (ﷺ) موژده و گرنتى و که فيلى به هه شتى به و که سانه داوه که نه گه ر بيت و داوین وزمانيان بپاريزن له شتى خراب وناپه و وه گرینتى و که فيلى زمان و داوینيان بن نه و پيغه مبه رى خواش زه مانه ت و که فيلى به هه شتيان بى نه کات وه کو نه فرمويت:

به‌لنی بللو کردنه‌وه‌ی ئامیری فه‌سادو به‌په‌لانی و به‌دپه‌وشتی له‌په‌گی گۆفار و پۆژنامه‌و ته‌له‌فیز یۆن و سه‌ته‌لایت و سینه‌ماکانیا نه‌وه له‌ناوجه‌رگی ولاتانی ئیسلامیدا گه‌وره‌ترین هۆیه بۆراکێشان و که‌مه‌ند کیش کردنی گه‌نجان به‌لای خۆیاندا نه‌ویش ته‌نها له‌په‌گی ئافره‌ته‌ دقپاوو نه‌فس نزمه‌کانی لای خۆیا نه‌وه که به‌بێ شه‌رمانه به‌پوت و قوتی پیشانی پۆله تازه پێ گه‌یشته‌وه‌کانی ئیمه‌ی ده‌ده‌ن، بق نه‌وه‌ی له‌په‌گی جینسه‌وه به‌توانن زāl بین به‌سه‌ریاندا و له‌ لیتاوی ده‌ریای جینسی دا نو‌قمیان بکه‌ن و هه‌تا بیر له‌نازادی و سه‌ر فرازی گه‌له‌که‌یان نه‌که‌نه‌وه، هه‌ست به‌فه‌وفیل و ته‌له‌که‌بازی شه‌وان نه‌که‌ن، ناوه‌پۆکی گلاوی به‌رنامه‌ی شوومیان ئاشکرا نه‌بیت، هه‌تا نه‌مانیش وه‌کو خۆیان خاوه‌نی حیاو شه‌ره‌ف و په‌وشت نه‌بن و خاوه‌نی مه‌ردایه‌تی و هۆشیاری و لیها تووی نه‌بن، خاوه‌نی شه‌مانه‌و چه‌نده‌ها شتی تر له‌مانه گرنگه‌ تر نه‌بن... به‌لنی فیل و ته‌له‌که‌بازی بێ باوه‌پی جیهانی زۆد زۆد له‌وه فراوانتروو گرنگتره که ئیمه‌ لی‌ره‌دا له‌پیشه‌کی به‌کی که‌مدا به‌توانین په‌رده‌یان له‌په‌وه‌لمالین، نه‌خیر به‌لکو نه‌وه‌باسی تیر و ته‌سه‌لی و فراوانی خۆی ده‌وێ... به‌هر حال ئیمه‌ ده‌بێ له‌هه‌ول و کۆششیکێ بێ‌ووچانی شه‌وورژیدا بین بق ووریا کردنه‌وه‌ی گه‌نجه‌کانمان هه‌تا بێ‌باوه‌پی به‌نرخیکێ که‌م نه‌یان کرپت بق خۆیان و له‌پیناو ئامانجه‌ نا‌په‌واکانی خۆیدا به‌کاریان نه‌هینی...

وه به‌بێ هوده‌ش خوای گه‌وره له‌فه‌رمایشی قودسی دا نه‌یفه‌رموه: (یا من تارك الشهوات لأجلي، أنت عندي كَبْعُضٍ مَلَاكِيَّتِي) ^(٢). واته: (ئهی نه‌وه‌که‌سه‌ی که‌له‌به‌رخاتری من وازت له‌حه‌زو ئاره‌زو هه‌ره‌ی نا‌شه‌رعی به‌کان هیناوه، په‌لو پایه‌ی تو له‌لای من وه‌کو هه‌ندێ له‌فریشته‌کانم وایه، هه‌روه‌ها به‌کیک له‌و حه‌وت که‌سانه‌ی که به‌ر سیه‌ری عه‌رشێ خوا نه‌که‌ون له‌پۆژی دوایدا لاوه، لاویکی تازه پێ گه‌یشته‌وێ په‌روه‌رده کراوی شه‌م ئیسلامه‌یه، وه پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) ده‌فه‌رمویت: (شَابُ نَشَأَ لِي عِبَادَةِ اللَّهِ) ^(٣). واته: گه‌نجیک که‌نه‌ش و نه‌مای کردبیت له‌عیبادت و په‌رستشی خوای گه‌وره‌دا، هه‌موو ته‌مه‌نی له‌پیناوی خوای گه‌وره‌دا به‌خت کردبیت، ژیا‌نی نه‌لقه‌یه‌کی داخراوی خزمه‌تی شه‌م به‌رنامه‌ پی‌رۆزه بیت، وه‌یه‌کیکی تر له‌وحه‌وت که‌سانه شه‌و پیاوه‌یه: که‌به‌سه‌ر ئاره‌زوای جینسی دا زال نه‌بیت و ناچیت به‌ده‌نگی ئافره‌تیکێ داوین پیه‌سه‌وه، وه‌کو پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) ده‌فه‌رمویت: (وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَالَ فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ) ^(٤).

(٢) البخاري ومسلم/ الأحاديث القدسية - الانعامات النبوية في الأحاديث القدسية.

(٣) الجامع الصغير/ المجلد ٢ ص ٤٣ - رقم الحديث (٤٦٤٥) حديث صحيح.

به لى خۇشەويستان بۆيە خوائ گەورە باسى نمونەى يوسف پېغەمبەرى (سەلامى
خوائ لى بيت) كىردووه هەتا بۆ ئىمەى گەنجان بېيتە سەرەشق و مامۇستا، بېيتە وانە و
پەندى لى وەرېگىر، هەتەنەك بەئارەزووى خۇمان بچىن زىنا و پابواردن و بەدپەروشتى
ناشەرى بگەين، بەلكو ئەگەر زىندانىش كراين لەسەر نەكردنى بى پەروشتى مل كەچ ناكەين و
فەمانى خوا ناشكىنبن.

كەواتە ئەى گەنجى موسلمانى بەشەرف دەتوانىت بە تەمەنى لاوى پەر بەرەكەتەت
بەهەشتى خوا بگىریت و پەزامەندى خوائ پى بەدەست بېينى، وەدەتوانى پى بېيتە پىزى
فرىشتەكانى خوائ پەروەردگارەوه، وەدەتوانىت بېكەيت بەقەلغانىك و (بەرگىرى) هەموو
خراپە و بەدپەروشتىكە بگەيت، ديارە ئەم شتەنەشت تەنها بە ئىمانەوه پى دەكرىت، ئەگىنا
ئەگەر نا هەر تەمەنى گەنجىتى بە گابراى بەدبەخت و بى دەرهتەن لەپىگەى بەرەست كوردنى
دىنى خوا بەكارى دەمىنىت و زۆر بەئاسانى ئاگرى دۆزەخى پى دەكرىت و خۆى شایستەى
ئەوجىگایە دەكات.

كەواتە، بابەهەموومان هەول بەدەين كۆمەلە گەنجىكى داوین پاكە و چاكە خواز
پەروەردە بگەين، هەتا بېنە نمونەى پەروشت بەرزى و خىر خوازى لەناوكۆمەلگاكەماندا،
بېنە نمونە و سەرچاوەى چاكە بن لە خۇيانەوه بۆ ناودەوروپەرەكەياندا.

پاشان تۆ دەبىت بزانىت كە ئەركى سەرشانى تۆ زۆر لەو گەنگىتو بەرزترە كەخۆت
بەئارەزوواتى جېنسى بى هودەوه خەرىكە بگەيت، چونكە تۆ لەپۆزى داويدا بەرپرسىارى
لەوتەمەنى كەبەسەرت بردووه و لەچىدا بەخت كىردووه، وەكو پېغەمبەر (ﷺ) ئەفەرمویت: (لا
تزو لا قداما عېلى حقى یسأل عَنْ عُمْرِهِ لِمَا أَفْنَاهُ) رواه الترمذی، وقال حديث حسن صحيح.... هیچ
بەندەىكە قاجى ئاجولینى لەپۆزى داويدا هەتا پىرسىارى لى نەكریت: لەوتەمەنى كەچۆنى
بەسەر برد؟

وہيان پېغەمبەر (ﷺ) لەشونىكى تردا ئەفەرمویت: (اغْتَمَّ حَسًّا قَبْلَ حَسٍّ... وَشَابَكَ
قَبْلَ كَرَمِكَ...) أخرجه ابن أبي الدنيا فيه بأسناد حسن و رواه ابن مبارك في الزهد من رواية عمر بن ميمون مرسلًا
للإمام العراقي.. واتە پېنج شت بەهەل بزەنە پېش ئەوہى پېنج شتى تەرت بەسەردا بېت، بەكېكان

=====

نہ وہ یہ کہ گنجیتیت بہ ہل بزانہ پیش نہ وہی پیری یہ خت ہی بگریٹ و لہ جولہ و وزہت
خات...

وہ کو لہ سہرہ تادا باسماں کرد کہ ہریار و ابوہم بہ شہمان بریتی ہی لہ روون کردنہ وہی (نیستیمنا) لہ روانگی نیسلامہ وہ، ہا تا گنجی موسلمان پی ناشنا بیت و ہر بہ شمار وہی نہ میتہ وہ و نہ بیتہ گری کویرہ کہ لہ دلیدار لیرہ و لہ وی ہیچ وہ لامیکی دہستگیر نہ بیت۔

به‌لئی تارومەندی ئەوەن کە بزائن ئەو شتانی کە نایە پێڕۆزەکیان یاساغ و قەدەغە ی کردووە لێ ی دور بکە و نەو وە و خۆیانی لێ بپاریزن، جا تاوانە کە گەورە بیت یان بچوک، بە لای موسلمانێ راستە قینەو وە وایە کە لە تاوانی گەورە و بچوک خۆیان بپاریزیت، چونکە موسلمان ئەمەین و دانیانی یە لە مەکر و سزای خۆی گەورە، کچی ئەلێ، لەوانە یە لە سەر تاوانیکی گەورە وازی لێ بێنێ و لە سەر گوناھیکی بچوک موحاسە بە ی بکات، وە کو (شیخ سفیان ثوری) دە فەرمویت: (یا أخی لا تتهاون بالذنب الصغير وأنظر من عصيته؟ عصيتَ رباً عظيماً يعاقب علی الصغير و يتجاوز عَن الکبیر) واتە: ئە ی بۆ خۆم وە سبەت بیت هەر گیز گوناھ ی بچوک بە کە م مەگرە و گالته ی پێ مەکە، تۆ بزانه لە کچی یاخی ئە بیت؟ بێ فەرمانی خوا یە کچی تۆ بە توانا و

به ددهسته لاتت کردوه، له وانه په له سهر گوناهمی بچوک سزاو نه شکسته نجهت بدات، وه له وانه په له سهر گوناهمی گه ورده ش لیت خوش بیت، که وا ته تق ناتوانیت دلنیا بیت له مکر و سزای خوای په روه ردگار، چونکه که دده فرمویت: ﴿إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ له هه مان کاتیشدا دده فرمویت: ﴿إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾، کاتی که خاوه نی به خشش و لیخوشبوونه، له هه مان کاتیشدا خاوه نی تۆ له سه ندنه وه یه کی به زه برو زه نگه.

ده بیت نه وه شمان له یاد نه چیت که له به رامبه ری هه مو تاوان و گونا هیکدا به رده وام ده رگای گه پانه وه (تهویه) و لیخوشبوون کراوه یه، وه تهویه ی راسته قینه ده بیتته هزی سپینه وه ی هه مو تاوانه کان که بهویه ری (عزم) و (جزم) وه بیکهیت نه وا هه روه ک پیغه مبه (ﷺ) نه فرمویت: (التائب من الذنب کمن لا ذنب له) ^(۱) واته: نه وه که سه ی تهویه نه کات له تاوان کردن وه کو نه وه که سه وایه که هه تاوانی نه بیت، وه خوای گه ورده ش دده فرمویت: ﴿هُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ﴾ الشرعی/ ۲۰. واته: خوای گه ورده تهویه وه رده گریست له به نده کانی و له تاوانه کانیشپان خوش ده بیت، له شوینیکی تردا نه فرمویت: ﴿فَأُولَٰئِكَ يَبْدِلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ﴾ الفرقان/ ۷۰. واته: نه وانه کرداره خراپه کانیشپان بق ده گۆپئ به خیر و چاکه، به ومه رجه ی نه گه پرنه وه جاریکی تر به سهر نه وه لانه دا نه چنه وه، وه پیویستیشه تهویه به هیچ شیوه یه ک دوانه خریست، چونکه تق نه چه له که ت دیاری نه کردوه و نابزانی، له به رنه وه نازانی که ی مردنت پی ده گات وه کو نه وشاعیره عه ره به ی ده لی:

يا من بدنياء اشتغل	قد غره طول الامل
أولم يزل في غفلة	حتى دنا منه الاجل
الموت يأتي بغتة	والقبر صندوق العمل
إصبر على أهوالها	لا موت إلا بالاجل ^(۷)

* مه به ست له مکه ری خه لکی واته فیل و ته له که و پیلان (که نه مه ش سیفته ی که م و کورتیه). به لام به کارمینانی

روشه ی مکر بق خوای گه ورده مه به ست پی ی:

(۱) سزای خوای گه ورده و ته دبیریکی دامه زرو.

(۲) ناگادری خوای گه ورده به پیلانه کانیان (وه نه م مکرده ش سیداتی که ماله بق خوای گه ورده).

(۶) الجامع الصغير / ۲/ ص ۶۸۰.

(۷) الاستعداد لبوم المهاد / ص ۳۱ لابن المحرر المستقل.

=====

واته: ئەمى ئەو كەسەى كە بەدۇنياۋە سەرقال بويىت وھىوا درىژى (طول الأمثل) لەخشتەى بردويىت، تۆبى ئاگاي ھەتا ئەجەلت لى نژىك دەبىتەۋە، وھەردىنىش بەكتوپرى دىت وگۆرپەكت دەبىتە سىندوقى كوردەۋەكانت، وھەيچ كەسىكىش نامرىت ھەتا پۆژى تەۋاۋەبى جا كاتىك ئەم پونكردنەۋەيت لەم بارەۋە خويندەۋە، واتە لەبارەى (ئىستىمناۋە) ۋە، ئەۋجا بەپشتىۋانى خۋاى گەۋرە بەخۇتا بچۆرەۋە، ئەگەر خۋا ئەخواستە ئەۋكارەت كرد بوو، ئەۋە تەۋبە بگە مەگەپرەۋە سەر ئەۋ تاۋانەۋاژى لى بەيئە و دوركەۋەرەۋە لى و داۋاى لىخۇش بوون بگە لە خۋاى پەرەردگار، خۇ ئەگەر دور بووى لەم كارە سوپاسى خۋا بگە كە پاراستوتى لەم كردارە درىۋە ناسروشتىيە ھەرگىز ھەۋل مەدە بۇ كردن و بىر لى كردنەۋەى چونكە ئەنجامدانى ئەم كردارە لە كۆتايى دا چەندە ھاكارى خراپ لەلەشدا بەجى دەمىلى، (بە پشتىۋانى خۋاى گەۋرە لەبەشە زانىارىيەكەدا، بەدرىژى ئەم راستىيەت بۇ دەردەكەۋىت).

- ۱- پیتاسه یه کی نیستیمنا.
- ۲- حوکمی نیستیمنا له قهرمایشی پیغه مبهردا (ﷺ).
- ۳- حوکمی نیستیمنا له لایه ن تویره وهانی قورئانه وه.
- ۴- حوکمی نیستیمنا له لایه ن هه ندیج له زانا فقهی یه کانه وه.
- ۵- به کورتی پای زانا کان و فوکه هاکان.
- ۶- زه ره ر و زیانه گانی نیستیمنا به شیوه یه کی زانیاری تازه.
- ۷- چاره سه رکردنی ئەم کرداره له پرگه ی شه رعی و پاشان زانستی.
- جا هه رکاتیک ئەم باسه به تیر و ته سه لی خویند رایه وه و به ووردی سه نجی درایه
ئه وکاته هه موو که سیک بۆ هه ریه کێ له و حاله تانه ی که تیایدا باسکراوه خۆی نه توانی حوکم بدا
به سه ر خۆیدا بۆ کردنی یان نه کردنی، وه ئایا له چ کاتیکدا په نا نه بریت به ئەم کرداره ؟!
وه له چ کاتیکدا نه نجام دانی تاوان و گونا ه نی یه ؟!
وه له چ کاتیکدا به گونا هوو تاوان نه نو سریت ؟!
وه ئایا چاره سه رکردنی ئەم کرداره ناسروشتی یه به چی نه کریت ؟!
گه نجی موسلمان حۆن خۆی لێ بیاریزیت ؟!

نه و شوینه واره خراپانه چی په که له نه نجامی کړدنی نه م کاره وه به چی ده مینې؟!
 وه نایا نه نجام دانی نه م کرداره زهره رو زیانی هیه بق پاشاروژی خیزان پیکه وه نان؟
 وه نایا کاریکه ریتی هیه بق منډال نه بوون؟!
 وه نایا چ شوینه واریکه به چی ده مینې بق کاتی پیری؟!
 نه م پرسپاران و چه ندین پرسپاری تر...
 به پشٹیوانی خوی گه وره له م نوسراوه دا وه لامي پراو پر و به پیزت ده ست نه که ویت.
 له کوتایی نه م ده روازه یه دا داوا له خوی گه وره نه که ین که پشت و په نامان بیت و
 سه رکه و تومان بکات له کاره کانه اندا و تنها بق ره زامه ندی نه و بیت ﴿ هـا اَسْأَلُکُمْ عَلَیْهِ مِنْ
 أَجْرِ إِنْ أَجَرْتُمْ إِلَّا عَلَی رَبِّ الْعَالَمِیْنَ ﴾ الشراء/ ۱۳۹.

محرم الحرام ۱۴۰۷ هـ

أيلول ۱۹۸۶ م - سلیمانی

پیناسہ کردنی (نیستیمناء)

نستینا

دیاره پیناسه‌کردنی ئەم کرداره یوون و ئاشکرایه به‌واتای (مەنی) ^(٨) هینانە‌وه‌ی مرقوف لە‌پرگە‌ی دەستی خۆیە‌وه یان هەر ئەندامیکە‌وه به‌ی ئە‌وه‌ی پیکە‌گە‌یشتنی خیزانی شە‌عی دروست بووبیت.

وہ بہ کارہیتانی ہم دستورہ نہیتی یہ (العادۃ السریۃ) زیاتر لہ لایہن کوہو کچی گہنجوہ
پہ نای دہبری تہ بہر، بہ لام لہ ہمان کاتیشدا لہ لایہن کوہانہ وہ ریژہ ی کردنہ کچی زیاترہ، وہ ک
لہ لایہن کچانہ وہ۔ ناوی (مہنی) پیاو و نافرہت کاتیک نازہ زووی جینسی یان جولانہ وا زور

(۸) (منی) یه پککه له جزده ناوانه که له عورده تی پیار و نافرته وه دهرده چیت و هر له م جزده شیاندا (غوسلی) خزشزینی نه که ویته سر.

* ناولی مہنی پیار و نافرہت بہم قزناغانہ دا دروست دہ بیت:

- صلب: بریتی به له برپړه ی پښت.

- تراشب: بریتیی له له ئیسانی سَنگَه- واته: ههردووکیان پیکهوه نزیکه له قهراغی لای خوهرهوهی دیواری سَنگَه، نهگه بگهڕینهوه بۆ لای زانستی کۆڕیه له زانی ده‌رباره‌ی پیکهاتن و دروست بوونی باتوو (هیلکه گون) ی پیاو و هیلکه دانی ئافرهت شتیکیان بۆ ده‌ردهکه‌وێت که ژیری تیا‌یا سه‌رام ده‌بێت. چونکه له هه‌فته‌ی شه‌شهم و حه‌وته‌می ژبانی کۆڕیه‌له‌دا له‌سه‌ر هه‌ردو‌لای بره‌بر‌ه‌ی پشتی شتیکه‌ دروست ده‌بێت که له به‌شیک‌ی گه‌رچیه‌ له‌ کۆنه‌ندامی میز دروست ده‌بێت و له به‌شیک‌ی تری باتووی پیاو و هیلکه‌دانی ئافرهت دروست ده‌بێت.

که ابرو هر کام له تز و هیلکه دان له سهره تایی پیکه اتیاندا له پهنای گورچله دان و نه که ونه بهینی پشت و پراسورووه واته نزدیک ناوهراستی بپرتهی پشت له هاستی پراسوری خوروو.

یه کیکه له و بلگانه‌ی راستی هم بیرلرزه‌مان بڼ نه‌چه سپینن نه‌وه په که باتووی هیلکه‌دان له شاره‌گیکه خوږین ودرده‌گریټ که لټیکه له شاره‌گی له حاستی گرچه‌که‌دا له بهینی پېړپه وپراسودا وه فرمان له-په-په-عصب- ودرده‌گریټ به‌ستراوه به نرخواعه‌وه له بهینی پراسوی یازده‌هم و نوزده‌هم‌دا و شوینی هم‌ور‌ئامانه‌یشی له له‌شدا له بهینی پېړپه وپراسوه‌کانیدایه، به‌مزی‌ئو‌وی باتو و هیلکه‌دان له پټکه‌اتیاندا و له ودرگرتنی خوږیندو پیکه خرائی کاروباریان دا به (اعصاب) به‌پوره‌ندی به‌هیزیان به شوینیکه‌وه په‌کوا له بهینی پېړپه وپراسو‌وگانیدایه- به‌مزی‌ ئه‌موره باش راستی فرموده‌که‌ی قورئان ودرده‌که‌وټ، که زانست به تازه‌یی بڼی پوښ بڼ‌توره دوا سیانزه سده له هاتنه خواره‌وی قورئانی پیږز. جا هر کام له باتو و هیلکه‌دان درای‌گه‌ش‌ی‌ئ‌واو داده‌به‌زن بڼ شوینی ناسراوی خوږیان- تا باتو دانه‌به‌زی بڼ به‌ر گده و هیلکه‌دان‌یش دانه‌به‌زیت بڼ حوز له په‌ئای-بووقی- منالاندا. جاری وایش هبه‌ئ هم دابه‌زینه دروست نابیت به ته‌واوی- باتو- نه‌ورستیت له ریخی دابه‌زیندا و نایه‌ته شوینی خوی له‌به‌ر گه‌ده‌ئ‌ا‌ئ‌وسا بټویستی به کرداری نه‌شته‌ری گری هبه‌ئ تا بگاته شوینی سروشتی، خوی.

به گزرتی هیلکه دان و باتو له پیشا له بهینی برپه و په‌راسودا پټکه ها توین دوايش خوین و فرمانی عسی
هر لو ناوچه یه ره ورده گرځن بژی په‌رو درگار ده فرمویت **﴿ خیر من بین الصلح ﴾** التراب واته : ثاره
مه لقاوه که می مرقفی لی دوست گروه له بهینی برپه و په‌راسودا ده رده چیت .تفسر الرازی / المجلد العاشر عند
تفسر قوله تعالى **﴿ خیر من بین الصلح ﴾** التراب الطارق .. ص ۱۱۳ / فما بعدها.

به خیرایی پالیان پیوه ده نیت بق کردنی شه کرداره ناسروشتی به، به لام نافرده تان که متر ریژه ی شه کرداره به نه نجام نه گه یه نن، شه مهش مانای نه وه نه که ناره زووی جینسی نافرده تان که متر بیت له ناره زووی جینسی پیوان^(۱)، به لکو وادانراوه ناره زووی (غهریزه ی جینسی) نافرده تان له (۷۵٪) له سه ر پیوان زیاتره. واته شه گهر پیوان (۲۵) جار حه ز به وکرداره بکه ن، شه! بیگومان نافرده تان (۷۵) جار ناره زوومه ندی شه وکرداره ن، (نه که کرداری نیستیمناه) به لکو پیکه گه یشتن به پیوان و هاوسه ریتی شه نجام دان، بق به زاناکان پایان له سه ر نه وه یه، شه گهر بیت و نافرده تان به ورپژه زوره حه زیان له پیانو نه بویه، شه و هیج نافرده تیکه له م جیهانه دا هه رگیز به ناسانی خوی نه شه دا به ده ست پیاو وه، چونکه پیانو کاری (جووت بوون) ی خوی به شه نجام نه گه یه نن و هیچی تر، به لام شوینه واریکی قول و ناخوش بق نافرده ته که جی شه مینئ، شه وه یش له دواییدا مندال بوون و نازاره گانی (حیض) و (نفاس) ه، که له کاتی مندال بوون و دوی مندال بوون پووبه پوی نه بیته وه و پاشانیش هه روه ها خزمه تکردن و په وره رده کردن و پاریزگاری له مندال.

(دیاره جیاوازی سایکولژی ته ی نافرده تان له زور پوه وه جیاوازه له پیوان که شه مه یان باسی نیمه نی به لیره دا).

له زمانی عه ره بیدا (نیستیمناه) به پینج ناو هینراوه که هه موویان هه ر به واتای (نیستیمناه) دین، که شه مهش ناوه گانیانه:

(۱) (نیستیمناه) (زانایان به گشتی و زانایانی عیراقی هه ر به م ناوه وه ناوی دینن، بزیه منیش زیاتر ووشه ی (نیستیمناه) به کار ده مینم، چونکه شه و ناوه زه قه ی زورانه گه نه کان به کاری ده مینن ووشه یه کی ناخوشه و جوان نی به له کتیدا به کار بیت.

(۲) الناکح ید: واته: شه و که سه ی له گه ل ده ستی خوی جووت ده بیت.

(۳) العادة السرية (ده ستوریکی نه ینی) که زیاتر کتیه جینسی به کان شه م ناوه به کار شه مینن له نوسینه گانیاندا.

(۴) عمرة - حلب عمرة (زور به که می شه م ناوه هاتوه) واته: هه ل دوشینی مه نی

پیانو.

(۱) بهروانه (مندال له قونالهی مندالی و هه رزه کاریدا) ۱۰۱۶/ ۱۹۸۳ دانراوی (خلف جلال ژاله یی).

ه) الخضعة: (نقد به که می نهم ناوهش هاتووه، که خۆم نهم دوو ناوهم هر له دوو سه رچاوه دا بینیه، که ئه ویش ته فسیری (قرطبی) و ته فسیری (روح المعانی للآلوسی) یه. که واته: هر کاتیک یه کیک له م ناوانه ت بینى ئه و بزانه هر به مانای (نیستیماء) دیت. ئیمه له م باسه ماندا تیشک ئه خهینه سه رشی کردنه وه ی (۲) ئایه تی قورئانی پیروژه که له دوو سوهره تدا هاتوون و دووباره بۆته وه، ئه ویش سوهره تی (معارج) و (مؤمن) ه، دواچار (۳) فهرموده ی پیغه مبه ری ئازیز وه رنه گرین، ئه گه رچی هر سی فرمایشت که به لاوازی (ضعیف) هاتوون، پاشان ده چینه سه ر توپژینه وه ی بیروپا و بۆچوونی توپژه ره وانی قورئان واته (مفسرین) و پای زاناگان و فوقه مه کان له و باره وه، دوازی ده چینه سه ر به شی پینجه می باسه که مان له ژیر تیشکی بیرو بۆچوونی زانا عیلمانیه کان و کتیه جینسی به کان و چۆنیتی دیاری کردنی زه ره رو زیانه کانی به شیوه یه کی زانستیانه ی سه رده م، که هر له و کتیه جینسی یانه دا دیاری کراوه، به ئومیدین خوی گه وه بیکاته تویشووی (قیامت) و سوود و قازانج لی وه رگرتنیشی ببیته هزی ره زامه ندی خوی گه وه.

انه نعم المولى ونعم النصير.

به شی یه که م

حه رام کردنی (نیستیماء) له لایه ن توپژه ره وانی قورئانی پیروژه وه
(تحریم الإستماء عند المفسرین)

له واته:

۱- ته فسیری نه سه فی . عبدالله بن أحمد بن محمد النسفی.

۲- ته فسیری (ابن کثیر) .. ابن کثیر.

۳- ته فسیری هر دوو پتیشه و جلالین .. جلال الدین السيوطي و جلال الدین المحلي.

- ۴- ته‌فسیری قرطبی .. أبي عبدالله محمد بن الأنصاري القرطبي.
 ۵- ته‌فسیری روح المعاني للآلوسی .. شهاب الدین السید محمود الآلوسی البغدادي.
 ۶- ته‌فسیری (الکبیر) للإمام الرازي (أبا عبدالله محمد بن عمر بن حسین القریشي).
 ۷- ته‌فسیری فی ضلال القرآن .. سید قطب.

خوای گه‌وره له سورده‌تی (المؤمنون) ده‌فهرمویت:

﴿والذین هم لقروهمهم حافظون﴾ (۵) إلی علی ازواجهم أو ما ملکت ایمانهم فإنهم غیر

ملهمین (۶) فمن ابتغى وراء ذلك فأولئك هم العادون ﴿المؤمنون/ ۵-۶-۷.

واته:

﴿والذین هم لقروهمهم حافظون﴾ ته‌وانه‌ی داوینی خویان ده‌پاریزن. ﴿إلی علی ازواجهم

﴿مه‌گر ته‌نها له‌گه‌ل هاوسه‌ری شه‌ری خویان نه‌بی یان، ﴿أو ما ملکت ایمانهم﴾ له‌گه‌ل که‌نیزه‌کیک (جاریه) که‌بووین به‌خاوه‌ندیان، ﴿فإنهم غیر ملهمین﴾ بیگومان ته‌وانه‌سه‌ر زه‌نشست (لؤمه) کراو‌نین له‌سه‌ریان واته‌نه‌گی و ته‌شه‌ر و تاوان پوویان تی‌ناکات، چونکه‌له‌ریگای شه‌رح لایان نه‌داوه‌و، ویستویانه‌له‌ریبه‌کی شه‌ری‌یه‌وه‌نه‌وه‌و مندا‌ل بخه‌نه‌وه‌و بق‌کۆمه‌ل و گه‌ل ﴿فمن ابتغى وراء ذلك﴾ مه‌رکه‌ستیک له‌سنوور ده‌رچیت واته‌جگه‌له‌م دوانه‌سه‌رجی کردن و کاری حه‌رام ته‌نجام بدات یان له‌گه‌ل ئافره‌تانی تردا، یان جووت ببیت له‌گه‌ل گیاندار، یا له‌پاشه‌وه‌له‌ریگه‌ی (کۆمی) خیزانی خۆی دروست ببی، وه‌یا به‌ده‌ست خۆی په‌حه‌ت بکات (ئیسیمناه) ﴿فأولئك هم العادون﴾ ته‌وکه‌سانه‌سته‌م کارن و له‌پئی پاست لایان داوه‌و له‌سنوری شه‌ری خوای په‌روه‌ردگار ده‌رچوون.

ده‌با ئیستا به‌یه‌که‌وه‌سه‌ردانیک‌ی گۆل و گۆلزاری ته‌فسیره‌نۆر باوه‌پ پیکراوه‌کانی

قورنانی پیرۆز بگه‌ین و بزانی‌ن ته‌و زانا به‌پیزانه‌چۆنیان ته‌فسیر کردووه‌و پاوبۆچوونیان چی‌یه‌؟ فهرموون:

(۱) ته‌فسیری نه‌سه‌فی:

له‌ته‌فسیری (نه‌سه‌فی) دا (خوای لی‌پازی بی) له‌باره‌ی ته‌م ئایه‌ته‌ی که‌ئیس‌تا شیمان

کرده‌وه‌واته‌﴿والذین هم لقروهمهم حافظون... فأولئك هم العادون﴾ ته‌فهرمویت (أي طلب

فصاء شهوة من غير هذين -أي الزوجة وملك اليمين- وفيه دليل تحريم الاستمناء بالكف لإرادة الشهوة^(١٠).

واته: ثم ثابته پیرقزانه دهری ده خن، که هر که سبک بیهویت ناوی (مہنی) خوی به دہست بهینیتہ وہ، بیجگہ له ژنی حہ لالی خوی و کہ نیزہ کہ کی، ئەوا بەر دوا بەرگی ثابتهی (فمن ابتغى وراء ذلك أولئك هم العادون) ئەکەون و پێی گوناھبار و تاوانبار ئەبن، جا دواپی ئەفەر مویت (وفیه دلیل علی تحريم الاستمناء بالكف لإرادة الشهوة) .. واته: لەم ثابته دا بە لگە لەسەر حەرەم کردنی ناوی خۆ هینانە وہ بە دہست بە مەبەستی ئارەزوو شکاندن، کہ واتە ئەگەر وای کرد بەر مەبەشی (فأولئك هم العادون) دہ کہ ویت .. واتە: ئەوانە لە سنووری شەرع و رێبازی خوا لایان داوہ.

(٢) تەفسیری (إبن کثیر):

له تەفسیری (إبن کثیر) دا هاتووہ و ئەفەر مویت:
(وقد استدل الإمام الشافعي (رحمه الله) ومن وافقه على تحريم الاستمناء باليد بهذه الآية الكريمة: ﴿والذين هم لفروجهم حافظون.. إلخ قوله.. هم العادون﴾^(١١).
واته: ئیمامی شافعی بۆ حەرەم کردنی (ئێستیمنا) بە لگە بە ئەم ثابته پیرقزانه هیناوتە وہ، بەر واتایە، ئەم ثابته بە لگە بە لەسەر حەرەم کردنی (ئێستیمنا).

(٣) تەفسیری مەردو پێشەوا ئیمام (الجلالین):

له تەفسیری (الجلالین) دا هاتووہ و ئەفەر مویت:
(فمن ابتغى وراء ذلك أي من الزوجات والسراي كالاستمناء باليد في إتيانهم فأولئك هم العادون المتجاوزون الى ما لا يحل لهم)^(١٢).
واته: کہ فەر مووی (فمن ابتغى...) ئەوانە بیجگە لە خیزانە کانی خۆیان و کہ نیزە کہ کانیان بۆیان نی یە کہ بە هیچ شێوە یەکی تر (مہنی) خۆیان بهینیتە وہ، کہ یەکی ئەوانە (ئێستیمنا) یە، وە مەروە ما (فأولئك هم العادون) مەردو پێشەوا بەم شێوە یە تەفسیریان کردوہ کہ دەر فەرمون ئەم کارە لادان و دەرچوونە لە سنووری شەرع.

(١٠) تەفسیری (النسفی) المجلد/٣ ص ١١٤ للإمام/ عبدالله بن أحمد بن محمد النسفی (رحمه الله).

(١١) تفسیر القرآن العظيم - المجلد ٣ - ص ٢٣٩ لابن کثیر.

(١٢) تفسیر الجلالین - ص ٢٨٥ - للإمام الجلالین.

* (جلال الدين السيوطي) - جلال الدين الرومي.

٤) ته فسیری نیامی (قرطبی):

له ته فسیری (قرطبی) دا هاتوووه ده فهرمویت:

(قال محمد بن الحكم: سمعت حرمة بن عبد العزيز قال: سألت مالكا عن الرجل الذي يجلد عميرة، فتلا هذه الآية: ﴿ وَالَّذِينَ هُمْ لِغُرُوبِهِمْ إِلَى ... فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴾ (١٣) ..

واته (محمدي کوپی حه کم) ده لئ: گویم له (حه رمه لهی کوپی عبدالعزیز) بوو، ووتی: پرسیارم له مالک کرد دهر باره ی پیاویک که دارکاری ده گری خوی بکات نه ویش نه م نایه تانه ی خوینده وه: واته: بهر نه م نایه تانه که وتوووه هوکمی خوی به سهر دا جی به جی کراوه.

٥) ته فسیری (روح المعانی للآلوسی):

له ته فسیری (روح المعانی) دا هاتوووه ده فهرمویت:

(وكذلك اختلف في استمئاء الرجل بيده يسمى (الخضضة) و (طلب عميرة) فجمهور الأئمة على تحریمه وهو عندهم داخل فيما ﴿ فَمَنْ ابْتَغَى هَآءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴾ (١٤) .. واته: وه مهروه ما جیاوازی و پای جؤر به جؤر مهیه له باره ی هوکمی (نیستیمناه) وه که مرؤف به دهستی خوی (مهی) به که ی بهینیه وه، که پی ی ده و تری (الخضضة) و (طلب عميرة)، مه موو زاناکان و نیامه موجه هیده کان له سر نه وهن که کردنی نه م کرداره ناسروشتیه و حرام و قه ده غه ی، چونکه نه که ویت بهر مه ره شه ی نایه تی ﴿ فَمَنْ ابْتَغَى هَآءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴾ .. واته: نه وانه ی بیجگه له خیزانه کان و که نیزه که کانیا ن به هر ریگه کی تر (مهی) خویان بهیننه وه نه وه تاوانبار نه بن و به گونا ه نهوسریت له سهریان.

مه ره ته فسیری (روح المعانی) دا هاتوووه ده لئ:

(وأحمد بن حنبل على ورعه يجوز ويحتج بإخراج فضلة من البدن فجاز عند الحاجة، وأصله: الفصد (١٥) والحجامة (١٦) وعامة الفقهاء على تحریمه) (*) .. واته: نیام (نه حمه دی کوپی حه نبه ل) بق کاتی زؤد پیویست ریگه ی داوه، که وه کو (خوین گرتن و که له شاخ گرتن) بیت، وه مه موو شرع زانه کان (فقهاء) پیک هاتوون و به که ده نگن (متفکس) له سر هرام کردنی نیستیمناه.

(١٣) تفسیر القرطبی / المجلد ١٢ ص ١٠٥-١٠٦ ..

(١٤) تفسیر روح المعانی للآلوسی - المجلد ١٨ ص ١٠ ..

(١٥) الفصد: أخذ الدم من الرأس: واته: گرتنی خوینی زیاده و پیس له سر.

(١٦) الحجامة: أي أخذ الدم من أي عضو: واته: گرتنی خوینی پیس له هر کوئی به کی له شدا بی.

(*) تفسیر روح المعانی - المجلد ١٨ - ص ١٠ - للآلوسی.

الإجتماعی - به جی بینئ، نه که بق که یف و خوشی^(۱۹) دیاره له تهفسیره کانی تریشد ا
 مه رثا مازه (إشارة) بق نه م مه سه له یه گراوه، به لام به پتویستم نه زانی نه وانیشی بق وه ریگرم،
 بق زیاده شماره زا بوون خوت ده توانی ته ماشای نه م تهفسیرانه ی تر بکهیت که له په راویزه وه
 ثا مازه ی بق نه که ین^(۲۰).

لجیره دا نیستا زقد به پوونی پاو بق چوونی توپزه ره وانی قورثانمان بق ده رکهوت،
 که مه موویان بق حه رام کردن و قه ده غه کردنی نیستیمنا په نایان بردوته بهر نه و نایه تانه ی
 سوره تی (المعارج) و (المؤمنون) که مانا که یمان به کوردی شی کرده وه، که واته له لایه ن
 توپزه رانی قورثانه وه هیچ بواریکه نیه بق کردنی نه م کرداره ناسروشتیه و، زقد به توندی دژی
 وه ستاون.

نیستاش دینه سه ر (به شی دووه می) باسه که مان، که تیشک خستنه سه ر (۲) فهرموده ی
 پیغه مبه ره (ﷺ) که وه کو پیشتر ثا مازه مان بق کرد که فهرموده کان به لاوازی هاتون.

(۱۹) بی ظلال القرآن / المجلد / ۸ / ص ۲۸۴ سید قطب.

(۲۰) ۱- تفسیر البیضاوی / ص ۳۹۵.

۲- تفسیر القرآن الکریم / ص ۲۶۳.

۳- تفسیر مختصر لأن کثر / محمد علی الصابونی / م / ۳.

۴- تفسیر الخازن. علاء الدین الصوری البغدادی.

۵- تفسیر الکشاف / لزعمیری.

۶- تفسیر حاشیه الصاری / علی تفسیر الجلالین.

چه رام کردنی نیستیم! نه به رمودهی پیغده مبه ردا علیهم السلام

- تحريم الاستمناء في حديث الرسول -

له باره‌ی هه‌رام‌کردن (ئێستیمه‌اء) له‌فرموده‌ی پێغه‌مبه‌ردا (ﷺ) ئیمه‌ (٣)
 فرمایشتان به‌رچاوه‌وه‌وه‌، له‌وانه‌یه‌ فرمایشتی زیاتریش هه‌بیت، به‌لام ئهم سێ
 فرمایشته‌ش له‌بۆچوونی زاناكانه‌وه‌ واده‌رنه‌كه‌ویت كه‌به‌لاوازی ماتبن و زۆر جیگای پشت پێ
 به‌ستن نه‌بن، به‌لام له‌همان كاتیشدا ئه‌مه‌ له‌به‌هاو خودی باسه‌كه‌مان كه‌م ناكاته‌وه‌ و نابێته
 مایه‌ی هه‌لال‌کردنی ئهم كرداره‌، چونكه‌ زاناكان بۆقه‌ده‌غه‌کردنی ئهم كرداره‌ پشتیان
 به‌فرمایشتی پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) نه‌به‌ستوه‌ به‌لكو له‌زۆریه‌ی ته‌فسیره‌كانیشدا هه‌ر ئاماژه‌ بۆئهم
 نه‌كراوه‌كه‌ فرمایشت (حدیث) هه‌بیت له‌م باره‌وه‌، چونكه‌ ئایه‌ته‌كان زۆر به‌روونی نه‌تگی ئهم
 كاره‌ ده‌كه‌ن و پێویست به‌هیچ (ته‌ئویلیکی) نا‌په‌وا و نادروست ناكات، چونكه‌ كه‌په‌روه‌ردگار
 نه‌فرمویت: ﴿فَمَنْ ابْتَغَىٰ هَٰذَا ذَلِكُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ﴾ پون و ناشكرایه‌ كه‌مه‌مو
 کاریکی تری نا‌په‌سه‌ند و نا‌په‌وا په‌ت نه‌كا ته‌وه‌ كه‌بێته‌ مایه‌ی (مه‌نی) هینانه‌وه‌ی مرۆف
 بێجگه‌ له‌خیزانی شه‌ری و كه‌نیزه‌كه‌كه‌ی، كه‌واته‌ ئه‌وه‌ی ئیتر له‌م دوانه‌ بترائێ ئه‌وه‌ ﴿فَمَنْ
 ابْتَغَىٰ هَٰذَا ذَلِكُمْ﴾ به‌وه‌ زۆر پێویسته‌ به‌خۆیدا بجێته‌وه‌، وا‌ز له‌مه‌موو کاریکی نا‌په‌وا بێنی
 كه‌له‌سنووری شه‌رع ده‌ری نه‌كات، دیاره‌ ئه‌و زانا به‌رپزانه‌ی كه‌مه‌موو ده‌م پا‌په‌ندی فرمانی
 خواو پێغه‌مبه‌ری خوادا بوون و هه‌رده‌م خاوه‌نی خو‌په‌وه‌شتی جوان و ئاكارى مه‌ردانه‌ و
 سه‌رقاڵ بوون له‌ئایه‌ت و له‌فرموده‌ی پێغه‌مبه‌ردا، ئیمه‌ ناتوانین به‌ئه‌وان بلیین: نه‌خیر ئیوه
 نایزان و ئیمه‌ ده‌پزانین، كه‌ نه‌گه‌ر به‌راوردی عیباده‌ت و خواپه‌رستی و ته‌قواو شه‌ونویژ و
 هه‌لوێسته‌ به‌رزه‌كانیان بگه‌ین له‌گه‌ل خۆماندا، ئه‌واجیاوازیان به‌قه‌ده‌ر ئاسمان و پرسمانه‌، ئه‌و
 زانا به‌رپزانه‌ی شه‌وونزیا‌ن سه‌ریه‌كه‌ نابوو، بۆرۆچوون به‌ئاو ده‌ریای حیکمه‌ت و
 گه‌وره‌یی ئایه‌ته‌كانی خۆای په‌روه‌ردگارا، هه‌رگیز ناگوجێ ئه‌وانه‌ به‌سه‌ر هه‌له‌ی گه‌وره‌دا
 پۆیشتبن و هه‌روا به‌ئاسانی لێیان نه‌گۆڕا‌پینه‌وه‌، پیاوانی وه‌كو ئیمام‌سی شافعی و ئیمامی
 حه‌نه‌فی و ئیمامی مالیکی و ئیمامی حه‌نبه‌لی كه‌ئه‌وانه‌ پێشه‌وا‌ی ئیمه‌ن له‌ روون‌کردنه‌وه‌ و

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

شی کردن و هی ثبات و فرمایشتی پیغمبری خوادا، نیمه هرگز ناتوانین نذرانبازی له گهل
 نه مانه بگهین و خلمان له توان به زانانتر بزانیین و پای خلمان هه لبریرین به سه پایه به هیزه کی
 نه وندا که نه وان ویرای نه وهی به هه زاره ها فرمایشتی (صحیح) یان له بهر بووه له هه مان
 کاتیشدا هه زاره ها فرمایشتی (ضعیف) و بین هیزیشیان هه له بهر بووه، بق نه وهی نه وه کو
 خوانه خواسته فرمایشتیکی بین هیز به به هیز دابنن و حوکمی له سه ر بکن و پاشان
 له سه ری تاوانبار و گونا هبار بن، نه وان قیامه تی خویان زور خوشتر و بستوو وه که له وهی
 له دونیای نژدا به بین هیچ پاداشندان وهیه که بیانه ویت تق به هه له دابرن و به ناره واکاریکت پی
 بکن که رازی بوونی خواو پیغمه به ره که کی له سه رنه بیت، نه خیر نه وه له به رنامه ی پیروزی
 نه وانه وه زور دووره، له بهر نه وه پیویسته زور ریز له و راو بچوونانه ی نه وانا پایه به رزانه
 بگریت و به چای حورمه ته وه سه بریان بگریت رای بیرو هوشی که م و کورتی خلمان فره ز
 نه که بین به سه ر پای به هیزو ورد بینانه ی نه وندا^(۲۱). له بهر نه وهی نیزه جیگای نه م باسانه
 نی به ناتوانین نمونه بهینینه وه له سه ر ته قواو زوهو خق به که م زانیین و زانایی نه و پیشه واک
 به ریزانه، له بهر نه وه ده توانریت سه بری نه و کتیبانه بگریت که به دریزی باسی نه و پیشه واک
 به ریزانه نه کات، جانه وکاته زور به چاکی تیده گهین که نه و پیاوانه چ که له پیاوانیکی سه رده می
 خویان بوون!!

فرمایشتی که نه و

۱) فرموده ی به که م:

عن أنس بن مالك (رضي الله عنه) عن النبي (ﷺ) أنه قال: قال رسول الله (ﷺ): (سبعة لا ينظر الله إليهم يوم القيامة ولا يزكهم ولا يجمعهم مع العالمين، ويدخلهم النار أول الداخلين، إلا أن يتوبوا، ومن تاب، تاب الله عليه، الناكح يده، والفاعل و المفعول به، ومدمن الخمر و الضارب والديه حتى يستغشا، و المؤذي جوارله حتى يلغوه، و الناكح حليلة جاره) ^(۲۲) ... واته:
 له نه ته سه وه، پیغمه به ر (ﷺ) فرموده تی: حهوت جوره که سان هه ن که خوی گه وه له رقی

(۲۱) بیوانه الأئمة الأربعة / دلتراوی / دکتور أحمد الشرباصی.

(۲۲) الکبائر / ص ۳۷ / للإمام الشمس الدين / و لوطية ص ۲۷ / رواه البيهقي في شعب الإيمان، و الحسن بن عرفة في جزئه.

له فہرما یشتیکی (صحیح) ی تری پیٹھ مہردا (ﷺ) ماتو وہ دہ فہرمویت:

عن أبي هريرة (رضی اللہ عنہ) أن رسول اللہ (ﷺ) قال: (لعن اللہ سبعة من خلقه من فوق سبع سموات، وردد اللعنة على واحد منهم ثلاثاً، و لعن كل واحد منهم لعنة تكفية، قال: ملعون من عمل عمل قوم لوط، ملعون من ذبح لغير اللہ، ملعون من أتى شيتا من البهائم، ملعون من عقى والدیه، ملعون من جمع بين امرأة وابنتها، ملعون من غیر حدود الأرض، ملعون من ادعى إلى غیر مواليه) رواه الطبرانی في الأوسط ورجاله اثبات ورجاله رجال الصحیح، إلا عمر بن حارون التميمي، وبقائه فيه عمر بالإجمال، ورواه الحاكم من رواه حارون أنمي عمر، و قال: صحيح الإسناد (قال الحافظ) كلاهما واه لكن عمر قد حسن له الترمذي، ومثاه بعضهم، وهو أصح حالا من أمیه حارون، واللہ أعلم.

واته: خوائ گہورہ له عنہ تی کردوہ له حوت جڑوہ کہسان له دروستکراوانی خوی نہ فرینی لیان کردوہ له سہروی حوت ٹاسمانہ وہ، وہ نہ وہ فرینہ نہ گہر پیتہ وہ سہر ہر یہ کیکہ له و حوت جڑوہ کہسانہ سی جاری تریش، ہر وہ ہا ہر یہ کیکہ له وہ نہ فرین لی کراوانہ ، یہ کی یہ کہ نہ فرین وہ له عنہ یتان بہ سہ بق نہ وہی کہ شایہ نی دوزخ بن، چ جای نہ وہی سی جاری تریش نہ وہ له عنہ تہ بگہ پیتہ وہ بہ سہ ریاند، نہ وانہ ش نہ مانہ ن:

۱- ملعون من عمل عمل قوم لوط: نہ فرین لیکراوہ نہ وہ کہ سہی کردہ وہی گہلی (لوط) پیٹھ مہر (علیہ السلام) بکات کہ نیربازیہ.

۲- ملعون من ذبح لغير اللہ: مہلعونہ و دوروہ لہرہ حمہ تی خوا نہ وہ کہ سہی شت سہر بپرئ بق جگہ له خوا.

۳- ملعون من أتى شيتا من البهائم: مہلعونہ نہ وہ کہ سہی بچیتہ لای ہر گیاندار و بی زمانیک و (مہنی) خوی پی بہینیتہ وہ.

۴- ملعون من عقى والدیه: مہلعونہ نہ وہ کہ سہی نازاری دلی دایک و باوکی نہ دات.

۵- ملعون من جمع إمرأة و بنتها: مہلعونہ نہ وہ کہ سہی کہ دایکیک و کچہ کہی بہ یہ کہ وہ مارہ بکات ولہ یہ کہ کاتدا بہ یہ کہ وہ کویان بکاتہ وہ.

۶- ملعون من غیر حدود الأرض: مہلعونہ نہ وہ کہ سہی سنوری پارچہ زہوی یہ کہ بگڑیت و داگیری بکات.

۷- ملعون من ادعى إلى غیر مواليه: مہلعونہ نہ وہ کہ سہی بہ خہ لکی بلی زؤل.

=====

٣) فەرمودەی سێ یەم:

پێغه مبه‌ر (ﷺ) نه‌ فەر مویت : (ناکح الہد ملعون)^(٢٧) واتە : ئەوانە ی که ئیستمناء نه‌ کەن ئەو ه نه‌ فرین لیکراون ئەم ه ئەو سێ فەرما یشتە بوون که خستمانه‌ پوو، ئەگەر بیت و نه‌ ماشای فرما یشتە کان بکه‌ ین ئەوا ئە بینین زۆر به‌ توندی هه‌ ره‌ شه‌ له‌ و که سانه‌ ئەکات که ئیستمناء ده‌ کەن، ئەگەر حوکمی ته‌ واو به‌ و فەر موودانه‌ بکری ت ئەوابه‌ هیچ جۆری که بواری کردنی نه‌ دراوه‌ . خۆ ئەگەر حوکمیش به‌ فرم' یشتە کان نه‌ کری ت ئەوا ئەو ه . ی ئایه‌ ته‌ ش که پوونمان کرد ه‌ وه‌ زۆر به‌ راشکاوی ئاماژه‌ بۆ ئەم راستی یه‌ ئەکات.

(٢٧) الدر المختار شرح تنویر الأبصار المجلد ٢ ص ٣٩٩ إسناده ضعيف.

به نئی سینه

ووتە ی هە ندی ئە زاناکان و فو قە ها کان دە ربارە ی ئی ستی مە ن

- اقوال بعض العلماء والفقهاء حول الإستمناء -

له رانه:

۱- الدر المختار شرح تنوير الأبصار.

۲- ابن زین العابدین.

۳- شرف الدین محیی النوری.

۴- الشیرازی.

۵- ابن همام الحنفی.

۶- محمد بن اسماعیل الصنعانی.

۷- ابن حزم الأندلسی الطاهری.

۸- سید سابق.

۹- ابن تیمیة.

۱۰- الشیخ حسین محمد مخلوف.

لێرە شدا بە پشتیوانی خوا پای مە ندیک لە زانا بە رزە کا نی ئی سلام وەر دە گرین و شی دە که ی نه وه، جا له دوا ی پوون کرد نه وه ی پای زاناکان و (هوقه ها کان)، نه و کاته وه لامی زۆر به ی پرسیاره کا نمان بۆ پوون نه بیته وه، مه مو که سیک نه و کاته خۆ ی نه توانی له ژیر تیشکی نه و پاستی یانه دا حوکم به سه ر خۆیدا بدات، به لام پیویستیشه نه و حوکمه ی که ده دیدات به سه ر خۆیدا به گویره ی شه رع بیت، نه که به گویره ی نه و مه واو ئاره زوانه ی که خۆ ی جلّه ی بۆ شل بکات و خۆ ی بدات به ده سته وه ته سلیمی ببێ، چونکه نه و کاته خوانه خواسته نه که ر خۆ ی دا به دم ده ریای هه زو ئاره زو وه کا نی یه وه، نه وه خوا ی که وره مه په شه یه کی تویندی لێ ده کات و ده فه رمویت : ﴿ اقرا یت هلّ یس اتخذ الله هواءه واضله الله علی علمه ۲۳ 》. واته: ئایا نه تبینی نه و که سانه ی که نه فس و ئاره زو وه زێ خۆ یان کردوه به خوا ی خۆ یان و ده پیه رستن و خوا ی که وره ش سه ریاری نه وه، نه وه نده ی تر گو مپای کردوون

=====

XX

ٹیستاش دینہ سہروہرگرنی رای مہندی لہ زانا و فوقہ ما بہ رزہ کانی ٹیسلام لہ م

۱) له‌کتابی (الدر المختار، شرح تنزیل البصار) دا که له‌سه‌ر پیره‌وی نیمامی
 حه‌نه‌فی‌یه (ره‌زای خوای لی بی) هاتوه و ده‌لایت: (ولکن الإستمناء بالكف، وإن کره
 نحر الحلیث (ناکح الید ملعون) ولو خاف الزنا یرحی أن لا یوال علیه) (۲۸) واته: نه‌گه‌ر چی
 کردنی (نیستیمناء) شتیکی ریگه پی نه‌دراوه و کردنی چاکه نی‌یه، له‌به‌ر نه‌و فه‌رمایشته‌ی
 که پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فه‌رمویه‌تی (نه‌وانه‌ی نیستیمناء نه‌که‌ن مه‌لعون)، به‌لام نه‌گه‌ر هات و
 له‌زینا‌کردن ترساو که‌وته ناو کاره‌ساتیکی ناوا گه‌وره‌وه، نه‌گه‌ر له‌کاتیکی ناسکی وادابوو،
 نه‌واو ترسی بق هاتبوو، نه‌و کاته نه‌گه‌ر (نیستیمناء) ی کرد بۆنه‌وه‌ی له‌ده‌ست نه‌وتاوانه
 گه‌وره‌یه که زینابه‌ی بزگاری بیت نه‌وه تکا وایه که‌خوای گه‌وره به‌تاوان له‌سه‌ری نه‌نوست.

۲) له کتیبې (رد المختار عل الدر المختار) دا: هاتوو و ده لیت: (لو تعین الخلاص من الزنا أي بالإستمناء بالید وجب لأنه أخف) ^(۲۹)، واته: نه گهر که سیکه زانی بن گومان تووشی زینا ده بیت نه گهر نیستیمناه نه کات رزگاری نابیت له و تاوانه گهره ده، نه وه له و کاته دا (پتویست) نه بیت له سه ری که (نیستیمناه) بکات، له به رنه وه (نیستیمناه) له و کاته دا تاوانی که متره له زینا کردن، جائه گهر زانی به و (نیستیمناه) به رزگاری نه بیت له ده ست زینا کردند که نه وه بابو ری که به خوی رزگار بکات.

(٢٨) الدر المختار على شرح تنوير الابصار م/٢ ص ٣٩٩.

(٢٩) رد المختار على الدر المختار/المجلد ٢/ص ٣٩٩ لأبن زين العابدين.

٣) له کتیبی (السراج) لشرف الدین النورانی دا: هاتووه و ده لیت: (إن أراد بذلك تسكين الشهوة المفرطة الشاغلة للقلب وكان عزها لازوجة له ولا أمة أو كان، إلا أنه لا يقدر و على الوصول إليها لعذر، قال أبو الليث أرجو أن لا وبال عليه، وأما فعله لأستحلاب الشهوة فهو إثم) (٢٠) واته: نه گهر هات و نهو (نیستیمنا) بهی بق نهو بوو که گرو بلیسی ناره زووی که م بیته وه، که زیاد له (سنووی) خوی له له شیدا نهو مهنی به مابوه وهو ده بوه هو سهرقال (مه شغول) کردنی دل و میشکی و له هه مان کاتیشدا نه خیزانی هه بوو، وه نه که نیزه که، وه نه شی نه توانی خیزان پیکه وه بنی له کاتی ناوادا (أبو الليث) ده لی نومید و هیوا وایه که خوا گه و ره به تاوانی نه نوسیت له سهری، به لام له هه مان کاتیشدا ده هه رمویت: (وأما فعله لأستحلاب الشهوة فهو إثم) (٢١) واته: به لام نه گهر هات و نهو (نیستیمنا) دهی ته نهابق رابواردن و خوی هه و او هه وه سی بوو، وه بهی هیه هیه که په نای به ریت به رو (مهنی) خوی به پیتته وه، نهو به تاوان و و گونا هه نوسریت له سهری، له به نه وهی (عوزد) یکی شهرعی به ده سته وه نی به کاتیک که هه ستاوه به کردنی نهو کرداره ناسروشتی به.

٤) له کتیبی (تکملة المحرم) دا که له سهر پرېوهی نیمامی شافیمیی به (په زای خوی لی بین) هاتووه و ده لیت: (وبحرم الاستمناء باليد، لقوله تعالى ﴿ وَالَّذِينَ هُمْ لِقُرُوبِهِمْ حَافِظُونَ... إِلَى... فَمَنْ ابْتَغَى هَـؤُلَاءِ فَلْيُنْكِهِمُ الْمَوَدَّةَ إِنَّمَا يَفْعَلُ الْغَرَّاءُ وَلَمْ يَجِدْ ﴾) (٢٢)، واته: کردنی (نیستیمنا) شتیکی حه رame و نه نجام دانی دروست نیه، له به نه وهی خوی گه و ره له و نایه تانهی سوره تی (المعارج) و (المؤمنون) دا نا ماژدهی بق کردووه، وه نه گهر هات و به کیکیش نهو کرداره ی به نه زانی و به هه له کرد نهو (تعزیر) (١) نه کریت، به لام (حه ددی) (٣) لی نادریت. ٥) له کتیبی (فتح القدير) ی (ابن همام) که له سهر مه زه بی نیمامی نه بو حه نیفه به هاتووه و ده لیت: (ولا یجوز الاستمناء بالكف، فإن غلبت الشهوة ففعل إرادة تسكينها فالرجاء أن لا يعاقب) (٢٣)، واته کردنی (نیستیمنا) حه لال و دروست نیه بکریت، به لام نه گهر که سیک شه هه ته که ی زوری بق هینا و نه توانی خوی زال بیت به سهریدا، وه نه ویش نهو کرداره ی کرد بق نه وهی تین و کلپه ی دا هر کینیتته وه نه وه ندهی تر بیر و میشک و دلی سهرقال نه کات، نه گهر بق نهو مه به سته کردی نهو تا کو هیوا وایه که له سهری سزا نه دریت.

(٣٠) السراج علی من المنهاج لشرف الدین النورانی / محمد زهری الغمراوي.

(٣١) السراج علی من المنهاج لشرف الدین النورانی / محمد زهری الغمراوي.

(٣٢) تکملة المحرم شرح المذهب للشیخ الرازي / المجلد ١٨ / ص ٢٦٧ / لابن همام الحنفی (رحمه الله).

(أ) تعزیر: واته: نهو سزایه به که کار به ده سستی موسلمانان دیاری ده کات بق نهو تاوان باروانی که شهرع سزای دینی دیاری نه کردووه بق تاوانه کانیا.

(ب) الحد: واته: (النوع): نهو سزایه به که (شارع) واته به رنامه دانر دیاری کردووه بق چنه تاوانیکه که هیه که س ناتوانی لی لایدات و که و زیادی بکات جگه له را کرتنی حو کمیکه له لایه ن (خلفیه) کار به ده سته وه.

(٣٣) فتح القدير لشرح الهداية / المجلد ٢ / ص ٦٤ / لابن همام الحنفی.

٦) له کتیبی (سبل السلام) دا که شه رحی (بلوغ المرام) ه هاتوو و ده لیت: (وبعض المالکة علی تحریم (الإستمناء) لأنه لو كان مباحا لأرشد إليه لأنه أسهل) ^(٣٤)، واته: وه هندی له مالکی به کان که له سه ره پیره وی نیمای مالیکن به حرام و قه ده غه یان داناو ه کردنی (نیستیمنا) ، چونکه نه گره حال بوايه نهوا نه وانیش ریگه یان به نیمه نیشان نه دا بق کردنی له بهر نه وه ی کردنی نه م کرداره شتیکی زور ناسانه .

٧) له کتیبی (الهلی - لابن حزم الأندلسي الظاهري) دا هاتوو و ده لیت: (و كذلك الاستمناء للرجل سواء بسواء لأن مس الرجل ذكره بشماله مباح، ومس المرأة فرجها كذلك مباح بإجماع الأمة كلها ألا إنه نكرهه لأنه ليس من مكارم الاخلاق ولا من الفضائل) ^(٣٥)، واته: به راستی نیمه نه م کاره به چاک نازانین و که نارگیری لی ده که بن له بهر نه وه ی که (نیستیمنا) له خو په وشته به رزه کان نی به و له شته زور چاک و جوانه کانیش نه، له بهر نه وه کردنی شتیکی (مه کروهه) .

(ثم قال ابن حزم الأندلسي: والكراهة صحيحة عن عطاء) ^(٣٦)، واته (ابن حزم) ده لی: وه به راستی پی ناخوش بوون و که نارگیری له نیستیمنا شتیکی راسته له لایه ن (عطاء) ده وه پیمان گه یشتوو، له وانه به نه و (عطاء) ه (عطاء بن رباح) بیت که زانایه کی زور به رزو تیگه یشتوو بووه .

٨) له کتیبی (فقه السنة) دا هاتوو و ده لیت: (وروی لنا أن الناس تكلموا في الإستمناء فكرهته طائفة وأباحته أخرى ومن كرهه ابن عمر، وعطاء) ^(٣٧)، واته: پیمان گه یشتوو که خه لکانیکی زور ده رباره ی (نیستیمنا) قسه یان کردوه و هه مووشیان رای جود به جود جیاوازیان هه بووه، که هه ندیکیان زور دژی و هه ستاون و پی یان چاک نه بووه، و هه ندیکی تری بق کاتی زور پیویست که (که وته ناو زینا) به ریگه یان پی داوه، نه وانه ی پی یان چاک نه بووه، وه کو: عبدالله ی کوپی عومر و عطاء.

(٣٤) سبل السلام لشرح بلوغ المرام/المجلد ٣/ص ١٤٥ محمد بن اسماعيل الصنعاني.

(٣٥) الهلی لابن حزم/م/١١/ص ٣٩٢-٣٩٣ لابن الحزم الظاهري.

(٣٦) الهلی لابن حزم/م/١١/ص ٣٩٣ لابن الحزم الظاهري.

(٣٧) فقه السنة/م/٢/ص ٣٦٧ لبيد سابق.

(وَأَمَّا الَّذِينَ ذَهَبُوا إِلَى التَّحْرِيمِ فِي بَعْضِ الْحَالَاتِ، وَ الْوَجُوبِ فِي بَعْضِهَا الْآخَرِ، فَهُمُ الْإِحْصَافُ فَقَدْ قَالُوا: إِنَّهُ يَجِبُ الْإِسْتِمْنَاءُ إِذَا خِيفَ الْوُقُوعُ فِي الزِّنَى بِدُونِهِ، جَرِيًّا عَلَى قَاعِدَةِ (إِرْتِكَابِ أَخْصَفِ الضَّرَرَيْنِ) ^(٣٨). وَاتَّه: وَهَهُنْدِيكَ لَهُوَ زَانَايَانَهُ بِهِ حَرَامِيَانِ دَانَاوَهُ لَهُ هَهُنْدِيكَ كَاتَدَا، وَهُ كُردَنِي لَهُ هَهُنْدِيكَ كَاتِي تَرِي زُورْ بِتُويستَدَا، لَهُ وَانَهُ (حَنَهْ فَي) مَهْزَمَهْ بَهْ كَانْ كَهْ نَهْ لَيْن: نَهْ كَهْ رُتَهْ وَكَهْ سَهْ تَرَسَا لَهُ وَهِي كَهْ بَكِهْ وَيَتَهْ نَاوْ زِينَايَهْ كِي حَهْ تَمِيَهْ وَهْ، نَهْ وَهْ لَهُ كَاتِي وَادَا بِتُويستَهْ كَهْ (مَهْنِي) يَهْ كَهْ خِي بِهِيْنِيْتَهْ وَهْ بِقْ نَهْ وَهِي لَهُ دَهْ سَتْ زِينَا كَهْ رِزْكَاريْ بِيْنِي، چُونَكَهْ حَالَهْ تِي وَابَهْ رُتَهْ (قَاعِيَدَهْ شَهْرَعِي) يَهْ نَهْ كَهْ وَيَتَهْ كَهْ نَهْ فَرْمُويْتِ (إِرْتِكَابِ أَخْصَفِ الضَّرَرَيْنِ) وَاتَّهْ كُردَنِي شَتِيكَ كَهْ زَهْ رَهْ زِيَانَهْ كَانِي لَهُ وَِي تَر كَهْ مَتَرَبِي، وَهْ تَاوَانَهْ كَهْ شِي لَهُ وَ تَاوَانَهْ تَر كَهْ مَتَرَبِيَت، نَاشْكَرَا شَهْ كَهْ (نُيْسْتِمْنَاءُ) تَاوَانِي لَهُ (زِينَا) كَهْ مَتَرَهْ.

لَهُ هَهُ مَانْ كَاتِي شَدَا (حَنَهْ نَهْ لِي) يَهْ كَان، وَاتَّهْ نَهْ وَانَهْ كَهْ لَهْ سَهْ رِپِرَهْ وَِي أَحْمَدِي كُوبِي حَهْ نَهْ لَن - پَهْ حَمَهْ تِي خَوَايْ لِيْ يِي - دَهْ لَيْن: (إِنَّهُ حَرَامٌ، إِلَّا إِذَا أُسْتَمْنِيَ خَوْفًا عَلَى نَفْسِهِ مِنَ الزِّنَى، أَوْ خَوْفًا عَلَى صِحَّتِهِ، وَلَمْ تَكُنْ لَهُ زَوْجَةٌ أَوْ أُمَةٌ، وَلَمْ يَقْدِرْ عَلَى الزَّوْاجِ فَإِنَّهُ لَا حَرَجَ عَلَيْهِ) ^(٣٩). وَاتَّه: كُردَنِي (نُيْسْتِمْنَاءُ) حَهْ رَامَهْ، تَهْ نَهْ اَلَهْ كَاتِي كَدَا نَهْ بِيْتَهْ كَهْ تَرَسَا لَهُ نَهْ فَسِي خُوِي تُوْشِي زِينَا بِيْنِي، يَانْ تَرَسَا لَهُ تَهْ نَدْرُوسْتِي، وَهْ لَهْ هَهُ مَانْ كَاتِي شَدَا نَهْ خِيْزَانِي شَهْرَعِي وَهْ نَهْ كَهْ نِيْزَهْ كِي هَهُ بُوو، وَهْ نَهْ شِي نَهْ تَوَانِي كَهْ ژَنْ بَهِيْنِي، لَهُ كَاتِي كِي نَاوَاتَرَسْنَا كَدَا نُوْمِيْدُوَايَهْ كَهْ خَوَايْ كَهْ وَرَهْ بَهْ تَاوَانْ وَ گُونَاهِي نَهْ نُوْسِيْت، چُونَكَهْ حَالَهْ تِي زَهْ رُورِي يَهْ.

٩) لَهُ كَتِيْبِي (فَتَاوِي) شِيْخُ الْإِسْلَام (إِبْنُ تَيْمِيَّةَ) دَا هَاتُوْهُ وَ دَهْ لِيْت: (وَأَمَّا إِنْزَالُهُ - أَيْ الْمَنِي - بِإِخْتِيَارِهِ فَهُوَ حَرَامٌ عِنْدَ أَكْثَرِ الْعُلَمَاءِ وَهُوَ إِحْدَى الرَّوَايَتَيْنِ عَنْ أَحْمَدَ، بَلْ أَظْهَرُهُمَا، وَفِي رَوَايَةٍ إِنَّهُ مَكْرُوهٌ، لَكِنْ أَضْطُرُّ إِلَيْهِ مِثْلُ أَنْ يَخَافَ الزَّانَا إِنْ لَمْ يَسْتَمْنِ أَوْ يَخَافَ الْمَرْضَ فَهَذَا قَوْلَانِ مَشْهُورَانِ لِلْعُلَمَاءِ، وَقَدْ رَخَّصَ فِي هَذِهِ الْحَالِ طَوَائِفُ السَّلَفِ وَالْخَلْفِ وَلَهُيْ عَنْهُ آخَرُونَ) ^(٤٠). وَاتَّه: هِيْتَانَهْ وَهِي (مَهْنِي) مَرْوُفْ بَهْ دَهْ سَتِي خُوِي بَهِيْنِ رُوودَانِي هِيْچْ هُوِيَهْ كِي گِرَنَكْ نَهْ وَهْ حَهْ رَامَهْ وَ گُونَاهْ لَهُ لَوَايْ زُورْ بَهِيْ زَانَايَانْ كَهْ يَهْ كِي كِيَانْ رِيُوَايَهْ تَهْ كَهِيْ نِيْمَامْ (نَهْ حَمَهْ دِي كُوبِي حَهْ نَهْ ل) هْ، وَهْ هَهُنْدِي كِي تَرِيَانْ نَهْ لَيْن، نَهْ كَهْ رَهَاتْ وَ كَهْ وَتَهْ نَآچَارِي يَهْ وَهْ وَ تَرَسَا لَهُ وَهِي كَهْ تُوْشِي زِينَا بِيْنِي، يَانْ تَرَسَا لَهُ وَهِي كَهْ نَهْ خُوْشِي بَهْ دَاوَهْ بِيْتَهْ نَهْ وَهْ دُوو (قَهْ وَلِي) زُورْ بَهْ نَاوْ بَانْگِي زَانَا كَانْ هَهِيَهْ، وَهْ هَهُنْدِي لَهُ (پِيْشِيْنَهْ كَان) وَ (دَوَايْنَهْ كَان) بِقْ كَاتِي كِي وَ رِيْگَهْ يَانْ دَاوَهْ بَهْ كُردَنِي، بَهْ لَامْ لَهُ هَهُ مَانْ كَاتِي شَدَا هَهُنْدِي كِي تَرِيَانْ لَهُ وَ كَاتَهْ نَآچَارِي يَهْ شَدَا رِيْگَهْ يَانْ پِيْنِ نَهْ دَاوَهْ وَ (نَهْ هِي) يَانْ كُردُوَهْ لَهُ كُردَنِي. دَهْ بِيْنِي لِيْرَهْ دَا فَهْ تُوَايَهْ كِي تَاْزَهْ مَانْ بَهْ رَچَاوْ نَهْ كَهْ وَچ، كَهْ نَهْ وِيْشْ نَهْ وَهِيَهْ هَهُنْدِي لَهُ (پِيْشِيْنَهْ كَان) وَ (دَوَايْنَهْ كَان) بُوْئَهْ وَ كَاتَهْ نَآچَارِي يَهْ شَهْ رِيْگَهْ يَانْ پِيْنِ نَهْ دَاوَهْ وَ فَهْ تُوَايْ كُردَنِيَانْ نَهْ دَاوَهْ.

(٣٨) فقه السنة/م/٢/ص ٣٦٨ لسيد سابق/١٤٠٣هـ الطبعة العراقية.

(٣٩) فقه السنة/م/٢/ص ٣٦٨ لسيد سابق. الحلال و الحرام في الاسلام/ للدكتور يوسف القرضاوي.

(٤٠) مجموع فتاوى/ شيخ الإسلام ابن تيمية/ المجلد/١/ص ٦٢. إختلاف الفقهاء/ تأليف/ أبي جعفر محمد بن جرير الطبري/ص

واته: کردنی نیستمنا هرامه له لایه ن ئیمامی مالیک و ئیمامی شافعی و ئه بو
 حه نیفه وه، وه ئه حمه دی کوپی هه نبل ئه فه رمویت: نیستمنا دروسته له سێ کاتدا، ئه گه ر
 کاتیک ترسا له وهی که توشی زینا یی، وه یان توانای ماره یی ئافره تی نه بیت که بیهیتیت،
 وه توانای که نیزه کیکیشی نه بیت، وه ئه گه ر هات و ترسا توشی زینا بیت ده بیت به دهستی
 خۆی بیکات نه که به دهستی یه کیکی تر.

(۱۲) وه ههروهها له کتیبی (تربیه الأولاد فی الإسلام) دا هاتوه و ده لیت:

لهذا قال الفقهاء (إن الاستمنا باليد حرام إذا كان جلب الشهوة وإثارتها و هي هادئة، أما إذا
 غلبت الشهوة بحيث شغلت البال، وأقلقت خاطر، وأوقفت على باب الفاحشة، و تعین الإستمنا
 طريقا لتسكينها فإن الأمر جائز و مكافئ بعضه بعضاً، و ینجو صاحبه رأساً برأس أي لا أحر عليه و
 لا وزر فلا یناب) هذا النص الفقهي من كتاب (ردود على أباطيل) للعلامة المرحوم الشيخ محمد
 الحامد ص ۴۲. تربیه الأولاد فی الإسلام/ عبد الله ناصح علوان/ الجزء الثاني/ الصفحة ۵۸۶.

واته: هه ندێ له زانایانی شهوع زان ده فره موون (نیستمنا کردن هرامه ئه گه ر به مه بهستی
 دامرکانده وهی ئاره زووی خۆ بیت یان وورژاندنی ئاره زوو بیت. به لام ئه گه ر ته وژی
 ئاره زووی زۆری بۆ هینا به جوړیک که میشکی مه شفول بکات، وه توشی له رزۆکی
 بیرکردنه وه بیت، وه راوه ستا بیت له بهر ده م ده رگای تاواندا، له م حاله ته دا نیستمنا
 پرگه به ک بیت بۆ دامرکانده وهی ئاره زووی ئه وه دروسته. وه قه ره بوی هه ندیک تاوانی گه وه
 بکاته وه به تاوانیکی بچووک. وه ئه و که سه پزگاری ده بیت و سه ره سه ر ده رده چیت نه
 پاداشتی بۆ هیه و نه سزای له سه ره). ئه م ده قه وه رگراوه له کتیبی (به ره رچ دانه وهی
 بۆ چونه پوچه کان) زانای پایه به رز شیخ (محمد حامد) ه لاپه ره ۴۲.

(خلاصة من أقوال العلماء والفقهاء)

نیست به کورتی له پای زانایانی توێژه رهوانی قورئان و زانایانی شهرع زان (الفقهاء)
دهگینه ئه ئه نهجامه:

له راستیدا کردنی ئیستیمنا هه راهه و خو لێ پاراستن وه دوور که وتن وه لێ کاریکی زۆر چاکه و دوور بوونه له گوناھو تاوان، وه به ههموو شتیه که جیگای که نار گیری و دووره په ریزی بێ لێ و له کاتی زۆر پێویستیدا نه بێت په نای نه بێت بهر که ئویش (هي الخرف المعتبر من الوقوع في الزن) ترسانیکی زۆره له که وتنه ناو زینا کردنه وه، نه گهر حاله تیکی ناوا خراپ و ترسانکه هاته پێگا، نهوا (قاعیده یه کی) شه رعیمان هه به نه فه رمویت (الضرورات تبیح المحظورات) واته ناچاری زۆر مۆله تی کردنی قه ده غه کراو ده دات. (وما یباح إلا للضرورة) وه کردنی نه و شته ش حه لال نی به بکریت ته نها له کاتی زۆر ناچاری دا نه بێ (یباح بقدر ما تدفع به حالة الضرورة) وه ته نها نه وه نده شی پێگا پێ نه درێ به نه ندازه ی نه وه ی که حاله ته (ضروری) به که ی پێ لا بچێ نه که زیاتر، چونکه قاعیده یه کی تری شه رعیمان هه به ده فه رمویت (الضرورات تقدر بقدرها) ناچاریش ده بێ به گویره ی پێویستی نه ندازه گیر نه کریت و، ده بێته مۆی لاچوونی (ضروری) به که، که واته نابیت زیاده په وی بکریت له کردنی ئیستیمنا دا⁽¹¹⁾.

کہ واتہ لہ سرجم پای نہ و پیشہ وا و فوقہ ما بہ ریزانہ وہ دہرنہ کہ ویت کہ:

(۱) کردنی نیستیمنا شتیکی حرام و قهده غه گراوه.
(۲) له کاتی زور پیویست و زه ورری دا نه بیت دروست نییه، ئه ویش ته نها له کاتی کرایه که ترسی زینا هه بیت.

٣) يان له کاتيکدا کهله ږيگه ي پښيکي باوه پ پيکراوه وه دهر بکه ویت که نه و که سه ريژه به کی (مه ني) نذر له له شيدا هه به و زهر رو زبان به له شي دهگه به نيت و پيوسته ريژه که کی که م بکريته وه، که له فيقهدا به که له شاخ گرتن ناوی هاتوه، نه وه بق کاتيکی وا قه دهغه ني به، نه ویش ده فهرمون نوميد وابه که گوناوه نه بیت و به تاوان نه نوسريت.

٤) نۆز نۆز جیگهی (هه زهه) و خۆ لێ دوور خستنه وهیه، له بهر نه وهی شۆینه واریو زیانیکی نۆز خراپ له دای خۆی به جێ ده هێلێ، که له پاشه پۆژدا شۆینه واره کانی به دهه ده که ون (وه کو له به شه زانیاریه که یدایه ئه م راستیانه ت بۆ پوون ده میتوه).

که واته مړوځی موسلمان و له خوا ترس بز ترسان له حاله ټیځی ترسناکی وهکو(زینا)
نه بیت با به نای نه یاته بهر.

(٤٤) التربة الإسلامية، ٣ ص ١٥٧-١٤٠٧ هـ - ١٩٨٦ م.

نیستیمنا له پوانگه ی کتیه جینسیه کانه وه

نیستاش چاویکی خیرا ده خشینین به وکتیه جینسی یانه ی که دوژمنانی نیسلامیش دایان ناوه، بزانی نه وان (نیستیمنا) چن ه ل نه سه نگین و به چ شیوه به که باس له زهره رو زیانه کانی نه که ن به شیوه به کی زانستیانه ی سه رده م، فرمون:

پہناسہ کردنی ٹیسٹیمنا (تعریف الاستمنا):

(١) الإستمناء أو العادة السرية (الجنسية الذاتية) ممارسة الشخص للجنس مع نفسه^(١٥):

واته: په پیره وی کردن و برده وام کردن، کرداریکی ناره نووی جینسی به له گه ل نه فسی خړیدا.

٢) الإستمنا: الحصول على الرعدة الجنسية بدون الوصال الزوجي^(١٦)، واه: بريتيه

له (مه نى) هينانه وهى مروف به ده ستي خوى به يى گه يشتن به خيزانى شهرعى خوى.

(۳) وفي الاستمضاء لا تسعى الغريزة الجنسية لأشباع رغباتها عند شخص آخر بل تشبع نفسها عند الشخص ذاته (۱۷) واته: له کرداری نیستیمضاء دا نه وکسه ناره زواتی جنسی خوی تیر ناکات له پریگی به کیکی تره وه، به لکو ناره زواتی دهروونی خوی تیر نه کات ته نها له پریگی نیستیمضاء وه، که واته نه مه پیناسه ی نیستیمضاء که پیناسه که ی روون و ناشکرایه، که بریتی به له (مهی) هیئانه وهی مزوف به دهستی خوی، که نه و کرداره دهست پیا هیئانه ده بیته هوی دهروونی ریژه (مهی) به کی نذر که به نذرده ملی ده ری ده هیئته ده ره وه.

(٤٥) الإحرفات الجنسية عند الرجل والمرأة ، ص ٦٣ جمال مصطفى مردان - ٩٨٤ المأخوذ من المصدر: الإضطرابات الجنسية - دراسات سيكولوجية وجنسية - ترجمة د. صلاح عيسى - المكتب المصري للطباعة.

(٤٦) الإغترافات الجنسية - ص ٦٣ - جمال مصطفى مردان - السنة ٩٨٤ مكتبة النهضة و: حياتنا الجنسية / مفكلاما وحلوه - لريديريك كهن - المكتب التجاري - بيروت ١٩٥٦..

(٤٧) حياة العزاب والمراهقين - الجنسية والتعاقب - ص ٤٤ مشكلات و حلولها و: الانحرافات الجنسية - ص ٦٣ والمصدر:
الحب والزواج / د. أمين رويحة - منشورات مكتبة النهضة بغداد ١٩٨٣ ..

إن العادة السرية يمارسها الشباب و الشابات وتكون أكثر إنتشاراً في المجتمعات المغلقة أو المجتمعات المكبوتة التي تضع قيوداً و فاصلاً بين الرجل والمرأة ولذلك يلجأ الشباب الى ممارسة العادة السرية كبديل عن العملية الجنسية الطبيعية وهي ترتبط دائماً بإثارة الأعضاء الجنسية مع تخيلات حول ممارسة الجنس مع الجنس الآخر^(٤٨).

واته: نه نجام دانى شه كرداره له لايه ن كوړو كچانى كه دجه وه په ناي ده بريته بهر، وه زياتر له و شويانه دا بلاوه كه له ناو كومه لكايه كى داخړاودا بيت، يان له ناو كومه لكايه كى وادا بيت كه ياساو ده ستوريكى تايه تيان هه بيت و چه ند سنوريكيان داناو له نيوان ژن و پياودا كه وا گنج نه توانى به ثاره زوى خوى ده ست بهرئ بق هه رثافره تيك كه خوى ده به ويت له بهر خوونه ريتى شو و شوي نه كى كه تييدا ده ژين، له بهر شه وه گنج هيج چاريكى نامي نى شه وه نه بيت كه په نا بهر يته بهر (نيسيمناء).

إن الاثارة هنا تتم عن طريق مشاهدة الصور العارية أو امرأة أو الكتب الجنسية أو رؤية امرأة أو سماع كلمات جنسية كل ذلك يؤدي إلى إثارة الأعضاء التناسلية وبالتالي مطاوعة الشخص لذاته في ممارسة العادة السرية^(٤٩).

واته: شه و شيانه ي كه ده بنه هوى روودانى شه كرداره، جارى وا شه بيت له پريگه ي وينه به كى پوتى ناشه رعى به وه ده بيت، يان به هوى خويندنه وه ي پوداويكى جينسى به وه به، يان بينينى ثافره تيك يان گوئى له چه ند ووشه به كى جينسى شه بيت، هه موونه مانه شه بنه هوى گرگرتنى ثاره زواتى جينسى و به نا چارى په نادده باته بهر نيسيمناء.

إن نسبة ٩٠% من الرجال قد مارسوا العادة السرية في فترة من حياتهم وهذه النسبة تزيد و تقل حسب الظروف الاجتماعية المحيطة بالانسان و لكن من المؤكد أن نسبتها عالية بين المراهقين^(٥٠).

(٤٨) الانحرافات الجنسية عند الرجل والمرأة - ص ٦٤ ..

(٤٩) الانحرافات الجنسية عند الرجل والمرأة/ص ٦٤ - التربية الجنسية/سول بيسي/دار المعارف/مصر/١٩٦٨.

(٥٠) الانحرافات الجنسية/ص ٦٥ - التربية الجنسية/سول بيسي/١٩٦٨.

واته: پياوان به پړژدهی له سه د (۹۰) په نا ده به نه بهر نه م كرداره له ماوهی ژيانياندا، وه نه م پړژدهی به ش كم و زياد ده كات به گوږه ی شو خو و نه ريت كومه لايه تبه ی كه ده وری مړوقی داوه، به لام به (تاكيد ی) پړژدهی نه م كرداره زود به رزه له لای كوږو كچانی گه نجه وه كه تازه پي ده گن، هه روه كو له يه كی له قوتاخانه كانی ټينگلتر دا به پړيوه به ره كه ی هه ستا به ليكولینه وه يه كه ده رباره ی قوتا به كانی بڼ زانینی ریزه ی نه نجام دانی كاری (ټيستيمنا)، به پړيوه به ری قوتاخانه كه بڼی ده ركوت كه له نيوان (۱۰۰) كوږدا كه ته مه نی ناوه ندي به كان (۱۰۰) ده سال و نيو بوو، به م پړژه به بوو:

۱- له ۳۴% به رده وام نه م كرداره ده كن.

۲- له ۱۴% هه نيكه جار ده يكن و هه ندي جاريش وازی لی دینن به هوی ناموزگاری دايك وياوكيانه وه.

۳- له ۱۰% هه موو شه ويك نه م كرداره ده كن.

۴- له ۲۷% هه موو هه فته ی جار يك ده يكن.

۵- له ۱۵% له دووه فته جار يك ده يكن. (۵۱)

(۵۱) بالنسبه لمزاولة العادة السرية في سن المبكر نجد أن الفتيات هن أكثر ممن مارسن العادة السرية (۵۲) واته: له ته مه نی تازه پيگه يشتوي كچاندا زياتر نه م كرداری ټيستيمنا به روده دات، وه كو له م سه ر ژمي ري به ی خواره وه دا ده رده كه وريت كه كومه ليك له پسپوړانی نه م بوا ره پي نه هه لساون، كه ده رده كه ویت پړژه ی نه نجام دانی نه م كاره له كوږان و كچان دا به پي نه ته مه نيان:

گړدي نه م كاره له ته مه نی	پړژه ی كوږان	پړژه ی كچان
هه تا ته مه نی (۱۲) سالی	۹۲۰%	۱۴۹%
له (۱۲) وه تا (۱۵) سالی	۳۴۴%	۶۱۴%
له (۱۵) تا (۱۸) سالی	۳۳۰%	۲۶%
دواي (۱۸) سالی	۰%	۱۳۰%

(۵۱) الإحصاءات الجنسية / ۶۵- التربية الجنسية / سول بېسي / ۱۹۶۸.

(۵۲) الإحصاءات الجنسية / ص ۶۷- حياتنا الجنسية / فريديرك كهن.

(إن المعالجة اليدوية و المداعبة للأعضاء التناسلية هي الوسيلة الشائعة لممارسة العادة السرية أما في الإناث فلأنهن يحصلن على اللذة و ذلك عن طريق حركات القمحين أو بحك المناظر التناسلية باليد أو بوضع وسادة بين الفخذين) (٥٣) .

واته: چاره سرکردنی جینسی و دامرکاننده وی به پریگی نیستیمناء له لایه ن پیاوانه وه شتیکی ناشکراو به ربلاوه، به لام له ئافره تانده به هوی رانیانه وه یان به هوی داننی شتیکی له نیوانی هه ردوو رانیاندا، وه یان به کرداری لیکه خشاندن ئهم کرداره پووده دات.

وتشیر المعالجات السرية للفتيات المصابات بالهستيريا على ألهن مارسن العادة السرية وذلك بإیلاج الاقلام و الشموع و علب الشامبو الفارغة و ذلك كبديل عن عضو التناسلي الذکري^(٥٥)

واته: وه هه ندیکه له و ئافره تانه ی که تووسی نه خووسی (هیستریا)^(٥٥) ده بن هویکه ی هه ئه وه یه که به رده وام ئهم کرداره ئه که ن له پریگی به کارهینانی قه له مه وه یان له پریگی موم و قه باغی به تالی شامبووه که له بریتی (عه وده تی) پیاو به کاری دینن.

(٥٣) الإغترافات الجنسية/ص ٦٧ - حياتنا الجنسية/فرديريك كهن.

(٥٤) الإنحرافات الجنسية عند الرجل و المرأة/ص٦٧/ جمال مصطفى مردان- أسرار النفس/ص١٠٨/ سلامة موسى/ الناشر مؤسسة (الخامسي) بن القاهرة.

(۵۵) هیستریا HYSTRIA: نه‌خوښی په‌کې ددروونی په‌څیرترین شو که‌سانه‌توشی نه‌بن که‌بؤ ماوه‌به‌کې دود، نیشانه‌کانی که‌سیتی هیستریایان تېداوه‌په، یونانی په‌کلن‌کان هم نه‌خوښی په‌پان ناوناوه (هیستریا) که‌نوروشی (هسترا-HYSTRIA) ودرپان گرتیوه که‌ب‌مانای مندا‌لدانی نافرته، مزی هم ناو‌لانه‌ش نه‌ویه که‌وایان زانیوه مزی تودش‌برونی ودرگه‌پان و هل‌خزانی (مندا‌لانه‌ی نافرته) (گرنگ‌ترین نه‌خوښی په‌دروونی په‌کان/لاپه‌۱۱۸/ جلال‌خلف ژباړلی/ سالی چاپ ۱۹۸۱) هم نه‌خوښی په‌هرچه‌نده څرتر توشی نافرته‌ان ده‌بیت و که‌متر توشی پیاوان ده‌یی، به‌لام له‌کلندا واپان زانیوه که‌نه‌خوښی نافرته‌تو هر توشی نافرته ده‌بیت و توشی پیاوان نابیت، که‌واته‌مانای واپه‌نه‌خوښی (هیستریا) هر ژور له‌میڼه‌وه ناسراوه و ژور بلوره و له‌چه‌ند شپوه‌ی نه‌خوښی جه‌سته‌پدا خزی ددرده‌خات وه‌که‌(پشانه‌ره، فنی‌لی‌ماتن، سر‌نښه، نیغلیچ‌بوون) وه‌هیچ مزیه‌که‌نر په‌بل شوره‌ی برانزیت که‌هم نه‌خوښه‌توشی هم جوره‌نه‌خوښه‌بوو‌بیت.

وه (جلال خلف ژاڙلهی) له کتیبی (منډال له قوڼاغی دوامندالی و مهرزه کاریدا) ده لی: گپرو گړتی مهرزه کار نه ویه که له پر ده بیننن ټاره زوویه کی بی سنووی هیه له باره ی توخمه وه له گه له نه وه شدا ناتوانیت ټاره زووی خوی بشکینن یان تیری بکات، له بهر نه وه کومه ل سنور و یاسای پاستی داناوه بق تیرکردنی توخم، جا له بهر نه وه نه م ټاره زوو شکانده بق مهرزه کار به ټاسانی نایه ته ده ست، پاشان په نا ده باته به ټاسان توبن پرگه نه ویش (نیستیمنا نه) هر چه ند له دوایدا هه ست به په شیمانی و گونا هباری ده کات، به پاستی کوپان زور زیاتر نه م پرگه به کار ده هینن بق شکانده ټاره زووی توخمی خوین، به لام کچان زور به که می به کاری ده هینن.

زانای به ناویانگه (اوسفلد شفارتس) ده لی: ^(۵۶) نامانجی ټافره ت له توخمدان زانو زویه و منډال بوونه، له بهر نه مه ټاره زووی ټافره ت مته و (الکات) بیدار نابیته وه به وکه سه نه بیت که بتوانیت بیداری بکاته وه.

پاشان نه و ټافره تانه ی که ده که ونه هه لوه زور تر به خواستن و هینانیا ن ده خه له تینرین، له دوایدا کومه ل به چاویکی بی به زه ی وړسوا یی یه وه ته ماشایان ده کات ^(۵۷)

(۵۶) علم النفس الجنسي / ص ۴۰ / اوسفلد شفارتس / تعريب / شعبان برکات. من منشورات المكتبة العصرية صيدا - لبنان.

(۵۷) منډال له قوڼاغی دوامندالی و مهرزه کاریدا / لاپره ۱۰۱ / خلف ژاڙلهی / چاپخانه ی حسام بغداد سالی ۱۹۸۳.

هۆکاره کانی فیرپوونی پالنه ری نه نجام دانی کاری ئیستیمنا

١٨ الصدقة و الفطور:

(۱) په کيک له وزيانه کي که ده بته هڅي په نابردن بق ثم کرداره، بريتي به له ريکوت و هه قوتانن (خو هل خورتانن) .. نو ريژه ناوه -مهي-ي که له شسي موقدايه، که کاتيک ناره زويي توخي جولا نه و پالي پيوه دهنن و ناچاري ده کات که په نا به ريته به ر نسيتماء (۵۸).

(٢) إن التعود على ممارسة العادة السرية مؤسف جدا لأنه حتى ولو تزوج ومارس علاقات جنسية طبيعية فإنه سيظل و يتلذذ بجنس من طريق الاستمناء^(٥٩).

واته: خوو پیوه گرتن به پراستی نه انجام دانی نه م کرداره و به رده وام بوونی له سه ری کاریکی زور دلگرانه و کرداریکی ناپه سه نده، نه گهر چی (خیزانی شهرعی) بهیننی و کرداریکی جینسی ناسایی ریک و پیک به نه انجام بگهیننی، له بهر نه وهی نه و جوړه که سانهی که نه م کرداره ناسروشتی به (غیر طبعی) باچاک بزائن سبهیننی نه گهر ژنیش بهینن ثاره زووی دهر وونیان به و خیزانه شهرعی بهی خو بان ناشکرت.

(٢) دهست نه که وتنی هاویهش (هاوسەر) .. عدم تيسر الشريك الطبيعي لممارسة الجنس وهو السبب الرئيسي للإستمناء^(١٠).

کده بیته هژی پالنه ری ئیستیمنا و نه بونی خیزانیکی شه رعی یه، که سه ره کی ترین خالیانه که سه ره نه کشیم؟ بق نه م کرداره.

٤) النفور من الجماع^(١١).. بیزاری له جوت بوونی سروشتی: هه ندیک له خه لکی هه یه که دهوونیک پیز په (شاذ) یان هه یه و هه له سه ره تاوه ئن هینان رهت (رفض) ی ده که ن، پیش بینی نه وه ی لئ ناکریت که خیزانی شه رع ی پیکه وه بنئ، جا له بهر نه و هویه پیش بینی نه م کرداره ی لئ ده کریت به ریزه یه کی زویش.

ه) عدم إشباع الشهوة في الجماع^(١٧).. تیرنه بوونی ناره نوو به جووت بوونی سروشتی، په نا بردنی بهر نه نجام دانی گاری نیستېچنء نه و که سانه ده گړپته وه که له کاتی جیماع کړدندا (پیکه گه یشتنی شهرعی ژن و پیاو) ناره نوویان تیر نابیت و ناگه نه (چیژی راسته قینه ی) خوځان، له بهر نه وه هله د ستن به کړدنی نه م کړداره .

(٥٨، ٥٩، ٦٠، ٦١، ٦٢) الإحرفات الجنسية/ص ٦٩-٧٠-٧١ /جمال مصطفى مروان - حياة العزاب و المراهقين/ ص ٤٧-

٤٨-٤٩ / الجنسية، التناسلية.

٦) شدة الشبق الجنسي^(٦٣).. زځدى نارهنووى توځمى (تهوژمى نارهنووى زځد) كه له م كاته دا نهو كه سه ناتوانى نارهنووى جنسى تير بكات، له بهر نه وه په ناده باته بهر ئيستيمنا كړدن و تير بوونى نارهنووى توځمى.

٧) حب التبدل و التنوع: هناك عدد كبير من الإتصالات الجنسية المفتقرة إلى الإحساس بالعاطفة تدفع الأزواج عاجلاً أو آجلاً إلى الإستمناء^(٦٤)

واته: خو ز كړدن له گزېږن و جځر به كارهينان: چو ند كومه ليكه له خه لكى هه ن له بهر نه وهى زځد نارهنووى به خپرا گه يشششنى خيزانن و به ناواته وهن كه زووپى بگه ن، له بهر زځدى هه ست و سڅر و عاطفه) يان، له هه مان كاتيشدا ناتوانن زځد زووپى بگه ن جا له بهر هه ر هڅبه كى كومه لايه تى و ثابووى و سياسى بيت، له بهر نه وه ناچار په نا ده باته بهر كړدنى ئيستيمنا.

(نه مه چوڼيتى سره هل دان و دروست بوونى ئيستيمنا به له پوانگه كتيب ه جينسى يه كانه وه، دهرېږنى بير و پاينه سه باره ت به نه م كرده).

ئيستاش به پلشتيوانى خواوى گه وره دينه سر زهره رو زيانه كانى (ئيستيمنا)، نهو زهره رو زيانانه كى زانستى نه مرق ده ست نيشانى كړدوه و په نجهى بق پاكيشاوه، هه تا كه ميكه له خراپى نه م كار ه ناگادار بينه وه خومانى لى بپاريزين.

(٦٣) الإحراقات الجنسية / ص ٧١ - حيات العزاب والمراهقين / ص ٤٨.

(٦٤) الإحراقات الجنسية / ص ٧١ - حيات العزاب والمراهقين / ص ٤٨ - إجمال حبك دافئاً / كامل مهدي / القاهرة / المكتب التجاري / بيروت.

زه ره رو زیانه کانی نیستمنا

(۱) الصراع الفكري الذي يحدث للإنسان الذي يمارس العادة السرية و شعوره بالخوف من الإصابة بالأمراض والجنح من المجتمع الأمر الذي يؤدي الى فقدان الإنسان الثقة بنفسه وقد يكون ذلك سببا من الأمراض النفسية كأعصاب أو الأذهان في أبعاد الحالات (٦٥) ..

۱- شه پى دهر وونى: شه و كه سه زور نزيكه ده بيته وه كه توشى به ربه ره كاني بيرى (الصراع الفكري) و به ربه ره كاني دهر وونى (الصراع النفسي) بيته وه كه سه رنه نجامى هوودانى شه مهش شه نجام داني كارى نيستيمنايه، دياره شه و كه سانهى كه شه جوره كردارانه شه كه له ناخى خوينا دا مهست به پشهيماني و به كه م و كوپى و ترس و تاوانبارى شه كه ن، وه له مه مان كاتدا ترسى نه خوئى و به كه م سه بر كردنيان مه به له ناو كومه لگادا، كه له راستيدا شه مه شه بيته هوى دهر وون نزمى و دابه زاندى كه سايه تى، وه شه مانهش سه ر شه كيشتن بق توشبونى نه خوئى به دهر وونى به كاني وه كه دله پاوكى و شيواوى عه قلى، كه هه موو شه مانه دوا به دواى نيستمنا هوو به هووى شه بنه وه.

(۲) الإفراط: إن الشهوة الجنسية الناقصة التي يحصل عليها نتيجة لممارسته العادة السرية تدفع الإنسان الى الإفراط من الاستمنا وذلك للحصول على لذة أكثر وقد قال فاوست: كلما دفعتني ميولي نحو اللذة.. كلما ازداد عطشي لها أيضا.. (٦٦).

۲- زياده ره وى و زور به كارمينا: زياده ره وى كردن له نيستمنا دا و له به فيرودانى ريژه به كى زورى (مهنى) به كهى هه لبه ته مهنى مينانه وهى موقوف به م ريگه زور دژوارو زور زيان به خشه، زانايانى دهر وون زانى (علماء علم النفس) ده لئين: وينهى نيستيمنا وه كو وينهى (شريقه) وايه، به واتا شه و كه سهى كه به ريگهى نيستيمنا مهنى خوئى شه مينيته وه، وه كو شه وه وايه كه شريقه به كه بهينى و بيكا به له شى خويدا و پاشان به ميزو توانا پاله په ستو له سه ر ده سكى (په مپى) شريقه كه دروست بكات و پاييكيشتن بق ديوى دهر وه، دياره ريژه خويناكى زور دهر ده مينى و پاله په ستو شى له سه ر ده ماره كاني له شى و له سه ر كوئه ندا مى

(٦٥) الإفراطات الجنسية - ص ٧٤ .. جمال مردان.

(٦٦) الإفراطات الجنسية - ص ٧٥ - حياة العزاب والمراهقين - ص ٥٦.

واته: کردنی ئیستیمناء کرداریکی چاک نییه، چونکه به کردنی ئەم کاره پێویستی به ههول و ماندوو بوونیکی میتشکی ههیه که ئەمەش زۆری ئازار ئەدات، بەلام له جووت بوونی شه‌رعیدا وانییه و میتشکه و دهماغ زێڕه‌وی خۆیان نه‌گرن و به‌هیمنی و به‌له‌سه‌رخۆیی کاری ئاسایی خۆیان نه‌نجام ئەده‌ن و هیچ شه‌په‌زه نابن، بەلام کرداری ئیستیمناء زۆر شه‌په‌زه‌یان نه‌کات و کاره‌کانیان به‌که‌م و کورتی به‌نه‌نجام نه‌گه‌یه‌نن.

(٧) الاستمناء به‌عکس و به‌سبب الغضب (٧٢)

واته: ئیستیمناء ده‌بێته‌ هۆی یاخی بوون و توپه‌ بوون.

(٨) الاستمناء یخفّض کثیراً إِنْشراح الحیاة والقدرة على العمل (٧٣).

واته: ئیستیمناء خۆشی ژیان و کار که‌م ده‌کاته‌وه:

ئیستیمناء هیوای گه‌ش و ئاسۆی ژیان و خۆشه‌خته‌وه‌ری و پوانین بۆ ژیان به‌سنگیکی فراوانه‌وه له‌ دلی مرفو‌دا که‌می نه‌کاته‌وه و نه‌یکۆژینه‌وه، وه‌ توانای له‌سه‌ر کارکردن ناهیلنی و بێ تا‌قەت و زه‌بوون و بێ ده‌سه‌لاتی ده‌کات.

(٩) الاستمناء لا یؤدي الى اللذة الجنسية الحقيقية: یقوم الاستمناء مقام الجماع في بعض الظروف، غیر أنه لا یؤدي الى اللذة الجنسية الحقيقية، وعلینا أن ننسى ان الجماع هو حدث هام، إذ یعتبره الإنسان المتمدن کاتحاد کلي یستلم فيه کائناتان لبعضهما، ویتبادلان المتعة طيلة فترة معينة وبعکس ذلك فللأستمناء هو حدث غیر هام لأنه یجری في الرحلة (٧٤).

ئیستیمناء له‌زه‌تی راسته‌قینه‌ی جنیسی لێ په‌یدا نابیت: وه‌ ئه‌وه‌ که‌سانه‌ی که‌ ئەم کرداره نه‌که‌ن له‌هه‌ندێ کاتدا له‌جیاتی (جیماعی شه‌رعی) نه‌نجامی ده‌ده‌ن، به‌لام هه‌رگیز جیگای (جیماعی شه‌رعی) ناگه‌یه‌نه‌وه، نابێ ئه‌وه‌مان له‌بیر بجێ که‌ (جیماعی شه‌رعی) شتیکی زۆر ئاسایی و (طبیعی) به‌و سروشتی خۆیه‌تی، وه‌ته‌نها (جێ شه‌رمی) خۆشی و رابواردن وه‌رناگه‌یت و به‌س، به‌لکه‌ر هه‌ست و دل و ده‌روون و گیانی‌شی به‌شدار نه‌بن له‌م ئاره‌زوو وه‌رگه‌رنه‌دا و هه‌موو بۆیه‌که‌تری هه‌ژگه‌رده‌بن و گه‌ژینه‌وه‌ی جۆر به‌جۆر نه‌که‌ن به‌لام (ئیستیمناء) ته‌نها (تێرینه و مێینه) له‌زه‌ت وه‌رناگه‌یت و به‌س.

(٧٢، ٧٣) حیاة العزّاب و المراهقین / ص ٥٦-٥٧ / مشكلات وحلول.

(٧٤) حیاة العزّاب و المراهقین / ص ٥٦ / مشكلات وحلول.

- ١٠) ولارب في أن الذين يدمنون الإستمناء يضررون أنفسهم من وجوه كثيرة^(٧٥).
- واته: گومانی تیدانی په که نه و که سانهی نیستیمناء نه که ن به به رده وامی، نه و بابزانن زهره رو زیانکی زور نه دهن له نه نفسی خویان له زور پوهه وه.
- ١١) إن العادة السرية تخلف الضرر بأعصاب التناسلية و ترهق الجهاز العصبي^(٧٦).
- نیستمنا زهره رو زیانکی زور نه که په نیت به کوته ندامی نیرینه که مه نی تیدا دروست نه بیت، وه ده بیت هوی شتواندنی میتشکی.
- ١٢) فقدان الذاكرة^(٧٧).
- ده بیت هوی له بیر چورنه وه و له یاد چوون.
- ١٣) الشلل^(٧٨): ده بیت هوی شه له لی و له کارخستنی دماره گانی له شی.
- ١٤) حدة في الظهر^(٧٩): ده بیت هوی پشت کوپی و نازار که یاندن به پشت.
- ١٥) الاختفاء الاعضاء التناسلية^(٨٠): بن هیز بوونی نه دامی نیرینه و نه دامی میتینهی.
- ١٦) الخوف المبكر^(٨١): زور ترسان (ترسنوکی) واته له ساده ترین شت ده ترسیت.
- ١٧) عدم القدرة على إحباب الأطفال^(٨٢): توانای خستنه وهی نه وهی نابیت زور جاریش ده بیت هوی نه زوکی.
- ١٨) ظروية الدماغ^(٨٣): لاواز کردن و کپ کردنی دماغ.
- ١٩) الانحلال الخلقي^(٨٤): ره وشتی له ریپوهی سروشتی خوی لانه دا.
- ٢٠) فقدان الذاكرة والعمود الفقري^(٨٥): ده بیت هوی له بیر چوون و زیان که یاندن به بپرپوهی پشتی موقوف (عمود الفقري).
- ٢١) تعطل الجهاز الحسي، لأن الاعصاب تنعود على الحث اليدوي و تصبح هذه الحالة دائمية^(٨٦): ده بیت هوی له کار که وتنی نامیری هه سستیاری چونکه به هوی دوپاره کردنه وه و سنی باره کردنه وهی که نه مهش ده بیت کاريکی به رده وامی نه م کرداره، که واته نامیری هه سستیاری له کار ده که ویت.

(٧٥) النظرية الجنسية/ ص ٢٨١-٢٨٢/ترجمة د. أحمد طلعت.

(٧٦) الجنس و مدم الاعصاب/ ص ١٤٦/ د. حسام ناصر الطلوجي.

(٧٧) ٧٨، ٧٩، ٨٠، ٨١، ٨٢، ٨٣، ٨٤) المراهقة و الجنس/ ص ١٨/ بهد داکو.

(٨٥) رعاية الحب المقبل/ ص ٩٠/ العربية الجنسية الحديثة/ ترجمة عبد الستار الصافي.

(٨٦) الجنس في حياة كل الانسان/ ص ١٥٤/ د. عبد الجهد بوم.

٢٢) العادة السرية تزيد من التعطش الجنسي بعكس حالة اللقاء الجنسي والزواج لأن هذا اللقاء الجنسي هي إعطاء الذات هو إستلام يعيد الشباب بطهر وبشرف فالأعضاء التناسلية ليست وحدها التي تشترك في هذا الاتحاد فالجسم كله والنفس أيضاً تشعر كأنه منه^(٨٧) كردارى نيسستمنا تونيه تي توخمى زياتر نهكات به پيچه وانهى دروست بوونى شهرعى، چونكه جوت بوونى شهرعى سروشتي ناساي خويته تي وده بيته مايه ي شيكاندني ناره زووي جينسي، وهوزه نهگه زينيته وه بوقه نج وشهره في زياتري پي دهبه خشني، وه له م حاله ته شدا ته نها كونه ندامي نه وه خستنه وه مافي خوي وه رناگري به لكو هه موو به شه كاني تري گياني و نه لسي و دهرووني مافي خويان تيذا وده رده گرن كه وهكو هه موويان هه ست ده كه ن كه به كه پارچه ن و جياواز نين له به كترى.

٢٣) العادة السرية ترهق الذاكرة و تؤدي الى حالة الاضطراب فيها^(٨٨)

نيسستمنا دهبته هوي بيركر دنه وه وشيواندني تيگه يشتنى و نه ماني بيرو هوش به ته واوي، كه نه مهش ثاماره دهكات بق حاله تي شيواوي و ناته واوي دهرووني و ژيري (الاضطراب النفسية و العقلية).

٢٤) تولد العادة السرية الحزن و هناك مثل سائد عربي قديم يقول (كل ما هو فارغ من المعنى دائما بالاحزان) و العادة السرية فارغة من المعنى.^(٨٩)

نيسستمنا دهبته هوي دلته نكي و خه فه تباري، وهكو ووته به كي كوني عه ره بي هه به و ده لن (هه رشتيكي خالي بيت له واتايه كي باش نه وا كوتايه كه ي به دلته نكي ديت) وه كردارى نيسستمنا خالي به له هه موو واتايه كي باش و هيچ سووديكي ني به.

٢٥) العادة السرية حالة غير طبيعية و تجنب الحالات غير الطبيعية هو الشئ الصحيح. لذا تضع بالكف عنها و العمل هوايات كالرياضة اليدوية و الرسم و النحت و القراءة و العمل و مزاوله العملية الجدية. كل هذه لقلل التفكير و تزيد من فرص الحياة للزواج بالطريق السليم الصحيح التي تجعل الثقة بالنفس هي الأساس الرائد لحفظ النوع و الانجاب و الحياة الاجتماعية المسرة عن الحزن. إن مزاوله الالعب الرياضية و هوايات تخفض كثيراً جداً من الطاقة الجنسية المكبوتة و الطاقة الجسدية بصورة عامة فهي علاج للإستمنا في سن الشباب.^(٩٠)

(٨٧) الجنس في حياة كل إنسان / ص ١٥٤ / د. عبد الحميد برم

(٨٨) - - - - - / ص ١٥٤ / - - - - -

(٨٩) الجنس في حياة إنسان ص ١٥٤ د. عبد الحميد برم.

(٩٠) الجنس في حياة كل إنسان ص ١٥٤ يمنع الحب والجنس ص ١٧١ - ١٧٢ - ١٧٣.

واته: وهكو پيشتر ئاماژه مان بۆ کرد كه ئىستيماء زياده رهوى كردنيكى بى سنوورى
تيدايه له پوانگه راکيشانى ريژه مهنى بهكى زۆره وه، كه ده رجوونى ئەم ريژهيهش بهم زۆرى به
ده بېته هوى سهرهكى لاواز کردن و بى هيزکردنى (توخى) جېنسى.

(۲۸) وه مهروه ها ده بېته هوى كه م بوونه وهى ئەو (الحيوان المنوي) يهى كه به مليقنه هاو
به ملياره ها يان له دلۆپيكي ئەو مهنى به دايه كه هوى سهرهكى به بۆ دروست بوونى منداڵ،
وه ئەمه شيان خاليكى گرنگ له زهره روو زيانه كانى ئىستيماء كه له پاشه پۆژدا كاريگه رى بهكى
زۆرى ئەبیت له سهر دروست بوونى منداڵ^(۹۳).

(۲۹) بهردهوام له رزه له رزهى دهست: ئەوانهى بهردهوام ئەم كرداره بكن، له دواى زۆرانی
تهمه نياندا كه چوونه ناو ساله وه ئەوا توشى له رزه له رزه بهكى بى سنور ئەبن.
(۳۰) ئازارى پشت و (عهمودى فه قهرى)^(۹۴):

به هوى ده رجوونى ريژه بهكى مهنى زۆر كه به هوى ئەم كرداره وه دېته ده ره وه ئهركيكي
زۆر ئەخاته سهر برېره پشت و كه زانراويشه راوه ستانى مرقف به پيوه و چالاكى و چوست و
جولانه وهى به هوى چالاكى (عمود الفقري) به وهيه، كه ئەگه ر بيت و (عمود الفقري) واته
گازهرای پشت توشى هه ر كه م و كورتى بهك ببیت ئەوانيتر ئەو كه سه پهكى ئەكه ويت،
وه توش بوونيش به ئازارى پشت ئانه وه خۆشى به ترسناكه به كه ده بيت بهردهوام له ژير
چاوه دېرى پزىشك و پسپۆرى پشتدا بيت.
(۳۱) كه م بوونه وهى تواناو ووزه:

دياره دروست بوونى ئەو مهنى به بى هوده نى به له خۆه گهشه ناكات، بهلكو ئەوانهى
ده بنه هوى گهشه كردنى بریت به له و فيتامينانهى كه له ناو خوراكدهان، كه واته ههركاتيكي ئەو
ريژه مهنى به زۆرهى كه له ئەنجامى به ره مه كانى خوارده مه نيدا پيدا بووه و گهشهى كردوه
له ريگه ئىستيماء وه به خۆراپى و به بى هيج سوديكي فېئ بدري، وه ئەو ريژه مهنى به زۆرهش
كه له له شدا به ئەو شپوهكت و پېرى به كه م ئەبیت وه ههرواشتيكى كه م و سادە نيه، بهلكو ئەبیت به
هوى كه م بوونه وهى ووزه و تواناو و چالاكى مرقف، وه مهروه ها جېگه پېروونه وهشى ديسان
پيوست به خواردنى كۆمه له خوارده مهنى بهكى چاك ئەكات كه پېر بن له هه موو فيتامينه كان
وهكو گۆشت وهيلكه و به ره مه شيره مهنى به كان.

(۹۳) تحفة العروس / ص ۴۲۲ / تأليف / عمود مهدي الأستبرلي.

(۹۴) رعاية الحب المقبل / ص ۹۰ / ترجمة عبد الستار الصافي.

(۳۲) سووتانه وهی ناوه وهی (زهکری) مرقف:

جاری وانه بیت به هوی کردنی زقعی نه م کرداره وه، نه ویره وهی که میزی پیدا بیت
تووشی نازار و سووتانه وه نه بیت و جوری چویتی میزه کهش ده گزیت له سپی به وه بئ
مه یله و زهردی.

(۳۳) مراندنی ههستیاری ده ماره کانی (زهکری) مرقف:

به لی به به رده وای کردنی نه م کرداره نااسایی به، ده بیت هوی مراندنی ده ماره کانی
چیژ وهرگرتن (توخمی) که به ده وری قامیشی (زهکری) مرقفه وه دابهش بوون.
(۳۴) لابرندی ره ونه قی ده م وچاو:

وه نه م کرداره نه بیت هوی شیواندن و ناشرین کردنی ده م وچاو لابرندی ره ونه ق و
جوانی.

(۳۵) نازاردانیکی زقعی میله کهوون:

هه لیه نه وه ده زانین که جوته میله کی ناو گرون که وره ترین وکارامه ترین ده وری
دروست کردنی نه و مه نی به نه بین، جا له کاتیکدا به هوی کردنی نه و کرداره وه،
که پیژمه نه نی به کی زقر له گه ل خویدا نه مینن که نه مهش نه بیت هوی دروست کردنی نازاریکی
زقر له سه میله که گرن، چونکه شپره نه بن و ده که ونه په له پهل و خیرایی بئ جیگا
پرکردنه وهی نه و مه نی به زقره ی که به فیرق چوو، که نه مهش له نه جامدا به تیپه پ بوونی کات
له چوست وچالکی و جموجولیان که م نه کاته وه و ماندرویان نه کات وه نه بیت نازار له میله که
گونه کات نازار

(۳۶) قویانی روومهت بوناوه وه:

هه و مه ها نه م گزیناره ده بیت هوی لاواژ بوون و قویانی روومهتی بوناوه وه.

(۳۷) که م بوونه وهی هینی ده ماره کانی قاجی و ده سنی:

وه ده بیت هوی که م بوونه وهی هینی ده ماره کانی ده ست و قاجی و چالکی به کانی
کارکردنیان و ناره زوویان بئ نیش گردن زقر که م نه بیت وه به تاییه تی له کارو پیسه
قورسه کاند ده نه که ویت.

(۲۸) کاریگه‌ری بۆپاشه‌پۆژی خیزان و (جووت بوونی شهرعی):

به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر ئەم کرداره به‌پۆشه‌یه‌کی زۆر زه‌ره‌ر و زیان له‌پاشه‌پۆژی خیزان نه‌دات، به‌تایبه‌تی له‌کاتی (جووت بوونی شهرعی) و جیماع کردندا، که‌ئه‌و کاته ئه‌بینی گروکلپه و تامه‌زۆیه‌کی توخمی جینسی به‌و جیماعه شهرعی به‌دانا‌مرکبته‌وه، چونکه به‌هۆی ئیستیمنا‌ئه‌وه له‌سنووری خۆی ده‌رچوو و فیزی زیاده‌په‌وی بووه، خۆ ئه‌گه‌ر ده‌ستی لێ هه‌لنه‌گریت ئه‌وا هیچ سو‌دی‌که‌ له‌و خیزانه شهرعی به‌ نابینی، خۆ ئه‌گه‌ر هات و وازی لێ بینی ئه‌وا به‌گه‌ڕه‌ی جیماع کردنه‌که‌ی وورده‌وورده دیته‌وه تایم و سروشی ئاسایی خۆی.

(۲۹) که‌م بوونه‌وه‌ی ریزه‌ی هه‌لدان و فریج دانی مه‌نی‌یه‌که‌ی:

هه‌روه‌ها ئەم کرداره کاریگه‌ری‌یه‌کی زۆر ده‌کاته هۆی دروست نه‌بوونی من‌دال و نه‌زۆکی (عقم - عدم الإنجاب الأطفال)، چونکه ئەم کرداره هه‌لدانی به‌هیزو به‌تاوی مه‌نی‌یه‌بۆ‌ناو‌په‌حمی ئافه‌ره‌ته‌که‌ که‌ به‌هۆی ئیستیمنا‌ئه‌وه زۆر که‌م ئه‌بیته‌وه و لاوازی نه‌کات، دیاری‌شه که‌ من‌دال ئاله‌و هه‌لقولانه به‌هیزه و تیز‌په‌وی ئه‌و مه‌نی‌یه‌ دروست نه‌بیت، که‌وه‌کو خوای گه‌رده ئه‌فه‌رمویت: ﴿خلق من ماء دافق﴾ واته: دروست کراوه ئاده‌میزاد له‌ ئاو‌یکی هه‌ل قولای، ئه‌وه توانای به‌فه‌راهم هینانی من‌دالی نامینی.

(۴۰) که‌م بوونه‌وه‌ی بڕواو متمانه به‌خۆ‌بوون:

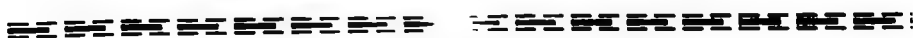
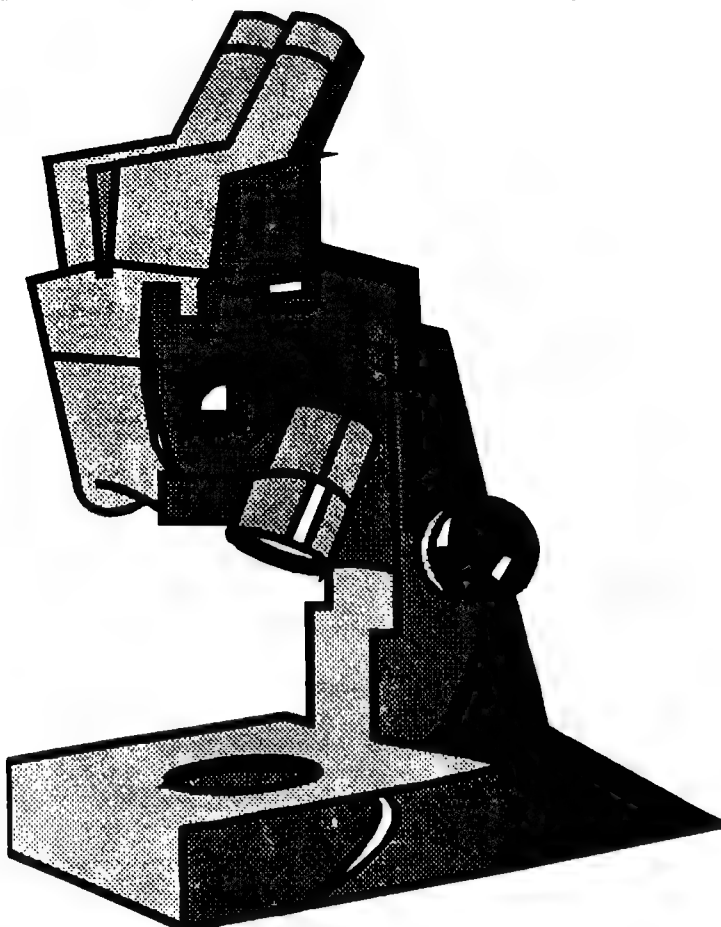
یه‌ک‌یکی تر له‌و زه‌ره‌رو زیانانه‌ی که‌توشی ده‌بیت، ئه‌و که‌سه بڕواو متمانه به‌خۆ بوونی له‌ده‌ست ده‌چیت، توانای نابێ زāl بێ به‌سه‌ر کیشه ده‌روونی و ژیری‌یه‌کاندا که‌ئه‌مه‌ش له‌که‌سیتی سه‌رکه‌ووتویی (الشخصية الناجحة) ی که‌م نه‌کاته‌وه و دای ده‌به‌زینیت، وه‌ئه‌م شتانه‌ش ده‌بینه هۆی پوودانی هه‌ندێ کاری نا‌ئاسایی و دوور له‌ئاکار و ره‌وشت و خوونه‌ریتی جوان، که‌واته وه‌کو دۆ‌پاوی‌که‌ خۆی دیته پێش چاو له‌ناو کۆمه‌لگادا و هه‌ست به‌که‌م و کورتی‌یه‌که‌ ده‌کات له‌ ناخی دل و ده‌روونی خۆیه‌وه، که‌ تا‌چیته‌وه دۆخی خۆی به‌وا‌زمینانی نه‌بێ له‌و کاره.

(۴۱) زوو هه‌ستانی (زه‌گه‌ری) و دره‌نگه‌ دام‌رکانده‌وه:

چونکه ئەم کرداره ناوازه و زۆر ناسروشتی‌یه‌و له‌هه‌مان کاتیشدا چاره‌سه‌ر نیه بۆ تیر بوونی توخمی، ئه‌گه‌ر له‌هه‌ر کاتێکدا بکریت، ئه‌وا تایمی سروشتی خۆی تیکه‌ نه‌دات،

وه له دواى كردنه كې ئېتر له گهل بېنېنى مهرشتېكى ئاره زووزوېندا ده جولنى و ده بېته هوى راست بوونه وهى ودره ننگ دامركاندنه وه، به لام له پاستيدا نه ديارده يه له خيژانى شه رعيدا زور كه متر نه بېته وه، چونكه جووت بوونى مرقف به پرېگه يه كى سروشتى و شه رعى خوى نه بېته هوى مراندنى ئاره زووى توخمى بوماوه يه كه و هېچ زهره ر و زيانىكى پى ناگسات مه گه ر له كاتيكدا نه بېت كه خوى زياده رهوى بكات له (جيعامى شه رعيدا)، به لام جيعامى شه رعى وه كو ئىستيمنا نه كه نيه كه بتوانى له (۵) ده قيقه دا دووسى جار بېكات، ناتوانى چونكه ئاره زووى توخمى به پرېگه يه كى دروست تير بووه و نه وه نده چاو برسى نابيت، له بهر نه وه داواى دوره پهرىزى ته واوى لى ده كين كه بى نه وهى له زهره رو زيانانه كه كوشنده يه به دور بېت.

چاره سه رکردنی نه م کرداره به ریگه ی شه رعی

۱. چارہ سہری پیکہ م:

۲. چارہ سہری دووہم:

۲. چارہ ساری سنی یہ م:

دیاره چاره سه رکردنی ئەم کردارەش واتە (ئێستینما) بەلای مرقفی بھوادارو لە خواتر سەو و شتیکی نۆز ئاسانە، چونکە ئەو شتانەی کە بە ئیمان چارە سەر بکریت ھەر بە ئاسانی کۆتایی پێ دیت و چارە سەری بنە پەتی ئەکریت، چونکە کاتی که خۆی گەورە ئەفەرمویت ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمُ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ الحشر/۷. واتە ئەوێ که پێغەمبەر (ﷺ) بۆ ھێناون وەری بگرن، وە ئەوێ ئەو لێ قەدەغە کردوون وازی لێ بهێنن، کاتی که ئەم بھیارە خۆایی یە ھاتە خوارەو وە بۆ موسلمانان، ئیتر چارە سەری ھەموو گیروگرفتیکە ئەکات، دیارە ئەو شتانەشی که ھەموو زانیانی ئیسلام یە ک دەنگکە و (متفق) ئەبن لە سەری بۆ حەرام کردنی، ئەو حەرام ئەبیت با فرمایشتی پێغەمبەریشی بە (صحیح) ی لە بارەو ئەھاتبیت، چونکە کاتی که پێغەمبەر (ﷺ) (مەعادی کوپی جە بەل) ناردی بۆ یە مەن بۆ ئەوێ که ببێ بە ئەمیر و پێشەوایان، پێغەمبەر (ﷺ) پێی فەرموو: ئەو مەعادی ئەگەر کیشە یەکیان ھێنایە لات چۆنی چارە سەر ئەکەیت؟ ئەویش لە وەلامدا ووتی: دەگە پێنەو وە بۆ قورئان، پێغەمبەر (ﷺ) فەرمووی ئەگەر ھات و لە قورئاندا ئەبوو بۆ وە ئەکە ی چی دەکەیت؟ ووتی: ئەگە پێنەو وە بۆ فرمایشتی پێغەمبەر (ﷺ)، ئەوجا پێغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: ئەگەر لە فرمایشتەکانی پێغەمبەریشدا ئەبوو؟ ئەوجا (مەعادی) فەرمووی: (بـالرأی) بە پای خۆمان چارە سەری بۆ دانە ئێین، ئەوجا (فەضرب علی صدره استحساناً) واتە: لەبەر چاکی قسەکە ی دای بە سنگی (مەعادی) دا و فەرمووی (الحمد لله الذی وفق رسولی رسول الله لما ترضی به رسول الله) (۹۰) .. واتە: سوپاس بۆ ئەو خۆایە که پێنمای و تەو فیقی نیراوی پێغەمبەری خۆای دا بۆ ئەوێ که پێغەمبەری خوا پێی رازی یە. کە واتە لەم فرمایشتەو وە بۆمان دەرنەکەوێت کە ھەر شتیکی ئێجماعی لە سەر بێ بۆ حەرام بوونی یان بۆ حەلال بوونی،

(٩٥) الامة الاربعة/ص٧-١٧ لدكتور أحمد الشرباصي..

07

ههركه سيكتان توانای ژن هينانی ههيه با بيهينی، چونكه پاريزگاريتان نهكات له پوانين بۆ ئافرهتانی نامه حرم و داوينيشستان پاريزداو نهبن، وه سه ره تاتکی ناکه ن بۆ ئافره تان و له زیناش نه تان پاريزيت، وه نه وه شی توانای ژن هينانی نه بوو بابه پۆڤوو بيت، چونكه به پاستی پۆڤوو هيرشی ئاره زوو داده مرکينيته وه^(٩٨).

ليره دا پيغه مبه ر(ﷺ) ژن هينانی به چاره سه ری يه که م داناو، دواي ئه وه پۆڤوو به چاره سه ر داناو بۆ ئه و که سانه ی که توانای ژنهينانیان نیيه، چونكه ئيسلام موسلمانان هان نادات که به ته نها خۆيان يه پلنه وه، به لکو هانیان نه دات به وه ی که خيزان پيکه وه بنين و کۆمه لگای مرقایه تی به نه وه وه چه ی تازه و په روه رده کراو ئاوه دان بکه نه وه، خۆنه گه ر موسلمان له کۆمه لگایه کی نه فاميدا بژی باشتري چاره سه ر بۆ خۆپاراستن له گونا ه پۆڤوو گرته. به لی ئه و که نجانیه که ده سه لاتيان نيه ژن بهين يابه وه ی خويندنه وه يان هه ر پيگريکی تره وه، بۆ ئه وه ی خۆيان به پاکی رابگرن و ئاوينی دلیان به گه ردی گونا ه و تاوان لیل نه بيت، ئه و سوننه ته که به پۆڤوو بن، تا به وه ی رۆڤوه وه ئاره زوی مله وپی جينسی لاواز و سه رشکين بکه ن و بتوانن زال بين به سه ريدا. بۆ يه زانای ئه لمانی (گيهارت) ده لی: (پۆڤوو کارامه تري ن هۆيه بۆ ئه وه ی مرقف بتوانی لغاوی ده روونی خۆی به ده سه ته وه بيت، وه به نده يه خسيری هه واه وه وس و ئاره زوی نه بيت)^(٩٩). وه هه روه ها پای زۆبه ی زانا کانی تر له سه ر ئه ويه که ته نها رۆڤوه بتوانی که جله وی ئه سپی سه رکيشی نه فس و ئاره زوه جينسی يه کان بگريت.

جابه راستی نه فسی سه رکيش ته نها به پۆڤوو برستی و تونیويه تی دینه ژیر باره وه و کز و لاواز ده بيت، که واته چاره سه ری يه که م بۆ (ئيسستمنا) رۆڤوو گرته.

(٩٨) فتح الباري/م/٩/ ص ١١٠-١١١/ للأبن حجر المسقلاي. - نيل الاوطار/م/٦/ ص ١٠٤/ للشوکاني.

(٩٩) روح الدين الاسلامي/ ص ٢٥٦/ عفيف عبدالفتاح طباره- روح الصيام في الاسلام/ ص ٢٥٤/ عفيف عبدالفتاح طباره.

چارہ سہری دوہم:

مهركاتيک مرقوف ئاره زووی دهروونی جولاً، با بیر له مردن و رۆژی دوابی و زیندوو
 بوونه و بکاته وه، بابزانی که نیعمای علی (ره زای خوی لی بی) نه فرمویت: (کم من شهرة
 ساعة الممت حزنا طويلا) (۱۱۱)، واته: زقر جار ئاره زو و و واردنی سه عاتیک غمی دریز
 خایه ن به جی دیلی بق خارونه کی، که واته پیش کردنی کاره ناشه رعیه که بابیر له سزاو
 توله که بکاته وه، وه با بیر له وه بکاته وه نه گهر بیت و به نه نخامی نه گه یه نی چاکه و خیریکی
 رۆزی له بهرده مدایه و بۆی نه نوسریت، وه له باتی نه فس و شهیتان و بیرگردنه وه له پابواردنی
 جینسی حه رام، باخوی سه رقالبکات به یاد کردنه وه ی خوا و پاران وه و پشت به ستن به خوا
 مه تا له و گونا هانه به دوری بخاته وه، وای لی بکات که دور بک ویته وه له ته سلیم بوون
 به نه فس و ئاره زو هکانی، بق نه وه ی ترس و ئیمان و نوری خوی بخاته درو دهرنیه وه، تا
 خواش ترس و گهره یی خوی له بهر جاوی گه وه بکاته وه و نه ویرئ گونا و تاوان بکات،
 خوی گهره ش نه فرمویت: ﴿ **وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَهْبِطْ سَاقًا** ﴾ **رحمته** ﴿ **غافر** ۹/ واته: مه رکه سی
 خوی له گونا و بپاریزئ و که نارگیری لی بکات له رۆژی دوابا پهرحمی پی ده کرئ و دور
 نه خریته وه لی، وه ﴿ **وَمَنْ يَتَّوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ** ﴾ **الطلاق** ۳/ وه مه رکه سیکیش پشت
 به خوا به ستن له مه موو شتیکدا ئه وای نه وه به سه. (۱۱۲)

چاره‌ی سستی به م:

دیاره مرقوف هر چنده یادی خوی په روږدگار بکات، نهوا به نه دنازه ی نهو یاده بیر و باوه په که ی وزیاد نه بیت، وه دل و دهر و نوسی زیاتر دره وشاوه نه بیت، دیاریشه که هر رکاتیک مرقوف یادی خوا بکات نه وه شه یتان خوی لی دوور ده خاته وه و هیچی پی ناکریت مادم نهو که سه له یادی خوی گوره دا بدت

بهائی یادی خواگردن نه‌ئاینی پیروزی نیسلامدا ریزی تایبه‌تی خوی بق دانراوه، نه‌وه تاخوای په‌روه‌ردگار نه‌فرمویت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا وَ سَبِّحُوا بِكُورَةِ وَاصِلًا﴾ (الأحزاب/ ۴۱-۴۲). واته: ئه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی که‌ بی‌واتان هیناوه یادی خوای

(١٠٠) الف كلمة مختارة لأقوال إمام علي (رضي الله عنه) / ص ١٣.

(١٠١) التربة الاسلامية/ ٦/ ٣/ ص ١٥٨ ربيع الاول ١٤٠٧ هـ تشرين الثاني ١٩٨٦.

گه وده زځر بګن، پاکی و خاویښی بڼ دهرېښ له بهر به یان و ټیواراندا ه چونګه شو دوانه
 سهروینی رځنن)، بهلن، نه ودهنده یادکردن به لای خواوه سه نګینه هرهکسه سی یادی بکات
 نه ویش یادی نه وکسه نه کات، وده کو نه فهرمویت (فأذکرونی اذکرمکم) البقرة/ ۵۲. واته:
 ټیوه یادم بګن منیش یادتان نه کهم، جا بڼ نه وهی کاری موسلمانانیش له سه رزه ویدا بهرهم
 داربیت و نه نجامه کھی زیان و زهره ری دنیا و قیامه تی نه بیت، وده بڼ نه وهی وده ه لګرانی
 ریبازی کوږ و خوا نه ناسی نه بڼه مایه ی ناژاوه و پشیوی بڼیانی ناده می پیویسته به ووردی
 سه رنجی قورټان بدن، بڼ نمونه هم نه یه ته پیروزه هره شه نه کات له وانه ی له م ژیا نه یاندا
 دور له یادی خواوه نه ژین، وده بی ناګان له خوا په رستی وزیندو و کړنه وهی دله کانیا ن به زیګرو
 پارانه وه و دل به ستن به خواوه که نه فهرمویت: ﴿مَنْ يَمَسَّ عَظْمًا مِنْ عَظْمَيْ دَاوُدَ بْنِ دَاوُدَ يَدْخُلْ الْجَنَّةَ يَوْمَ الْأُولَىٰ﴾
 شیطانا فهو له قرین، ﴿إِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهم مُّهْتَدُونَ﴾
 الزمر/ ۳۶-۳۷.

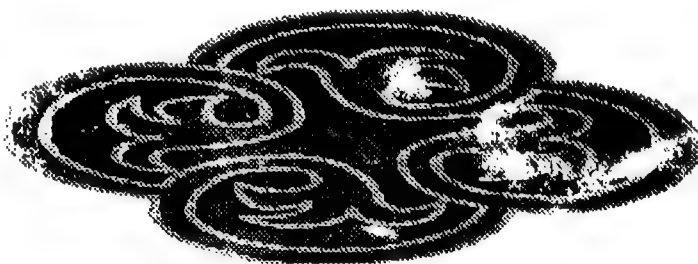
واته: هرهکسه سڼ چاوی خزی بنوقینن و خزی بی ناګا بکات له قورټان و به ندایه تی خوا،
 شه یتانیکي بڼ دانه نیین که هه میشه له گه لی بیت و لی جیا نه بیته وه، شو شه یتانانه پڼ
 ده ګرن له و کافرانه که بیینه سه ر پګه ی پاست که نیسلامه. کافره کانیش وا ګومان ده به ن که
 له سه ر پګه ی پاستن.

هزی هاتنه خواوه وهی هم نه یه ته که له ته فسیری (زبدة التفسیر من فتح القدیر) دا هاتوه
 به م شپوه یه:

کافره کانی قورپیش ووتیان بڼ هریه کیک له هاوه لانی محمد (ﷺ) پیاویک دیاری بګن
 که له گه لیدا بی و لی نه بیته وه، طه لحه ی کوږی عبدالایان دیاری کرد بڼ نیامی نه بو به کړ.
 طه لحه پویش بڼ لای نه بو به کړ که له ناو کو مه لیکه خه لګدا بو، نه بو به کړ فهرمووی: نه ی
 طه لحه بو چ شتیګم بانګه ده کھی؟ طه لحه ووتی: بڼ په رستنی لات و عوزا، نه بو به کړ
 فهرمووی (لات) چی یه؟ طه لحه ووتی: کوږی خوایه (په نا به خوا). نه بو به کړ فهرمووی:
 نه ی (عوزا) چی یه؟ طه لحه ووتی: کچی خوایه (په نا به خوا)!! نه بو به کړ فهرمووی: نه ی
 دایکیان کی یه؟ طه لحه بی دهنګه بو وده لاهی نه دایه وه. پاشان طه لحه به هاوپیکانی ووت:
 وده لاهی شو پیاوه بده نه وه، هه مویان بی دهنګه بوون و کس وده لاهی نه دایه وه، طه لحه ووتی:

=====

خوینهرانی بهر پیزه: له شه نجامی نیندنه وهی شه
 نوسراوهی بهر دهستدا بۆت دهرده کهویت که به
 گشتی زاناکان له هه موو بواره کانی شەرع زانی و
 تهفسیری قورثانی پیروۆزو پزیشکی و کۆمه لایهتی و
 دهروون ناسی دا، شه نجامدانی ئیستیمنائیان
 به زیانیکی گهوره داناوه بۆ تاک و کۆمهله و
 له شه نجامی شهو زیانانه شهوه فهتوای حهرام بوونیان
 داوه، شهی لاوی موسلمان ده تۆش له پرگهی شهو
 چاره سه رانه وه خۆت بهاریزه لهو کاره ناره وایه.

سه رچاوه كانى نه م باسه

ته فسيره كان

- ۱- في ظلال القرآن
- ۲- جامع البيان في تفسير القرآن
- ۳- تفسير القرآن العظيم
- ۴- الكشف عن الحقائق التنزيل
- ۵- مجمع البيان
- ۶- تفسير النسفي
- ۷- البضاوي
- ۸- تفسير القرطبي
- ۹- روح المعاني للألوسي
- ۱۰- التفسير الكبير
- ۱۱- الجلالين
- ۱۲- مختصر لأبن كثير
- ۱۳- القرآن الكريم وتفسيره
- ۱۴- حاشية صاوي
- ۱۵- الخازن
- ۱۶- تفسير المؤمنين
- ۱۷- ته فسيرى خال

سه رچاوه فيقهيه كان

- ۱۸- فتح الباري، شرح صحيح البخاري
- ۱۹- فقه السنة
- ۲۰- الترغيب و الترهيب
- ۲۱- الدر المختار، شرح تنوير الابصار.
- ۲۲- رد المختار على الدر المختار
- ۲۳- تكملة المجموع

=====

- ٢٤- فتح القدير، شرح الهداية
- ٢٥- سبل السلام، شرح بلوغ المرام
- ٢٦- المهمل
- ٢٧- مجموع الفتاوى
- ٢٨- السراج على من المنهاج
- ٢٩- كتاب فتوى و بحوث شرعية .
- ٣٠- تفسير و بيان
- ٣١- زواجك أيها المسلم
- سه رجاءه كشتيه كاني تر**
- ٣٢- الاستعداد ليوم الميعاد
- ٣٣- الطب النبوي
- ٣٤- الجامع الصغير
- ٣٥- روح الدين الاسلامي
- ٣٦- روح الصيام في الإسلام
- ٣٧- النبوة والانباء
- ٣٨- المرأة في الفكر الاسلامي
- ٣٩- تربية الاولاد في الاسلام.
- ٤٠- المرأة بين الفقه و القانون
- ٤١- نيل الاوطار
- ٤٢- مغني المحتاج
- ٤٣- المذاهب الاربعة.
- ٤٤- الأكمة الاربعة
- ٤٥- رياض الصالحين.
- ٤٦- تحريم الخمر في الإسلام.
- ٤٧- الكبائر
- ٤٨- قرطبية
- ٤٩- الاتحافات السنية في الاحاديث القدسية.
- ٥٠- الحلال و الحرام في الاسلام
- لأبن همام الحنفي.
- محمد بن إسماعيل الصنعاني
- لأبن الحرم الطاهري.
- لشيخ الاسلام ابن تيمية.
- لشرف الدين النووي/ محمد زهري الفخراوي
- حسنين محمد مخلوف مفتي الديار المصرية سابقا
- حسنين محمد مخلوف.
- عبد العليم عبد الرحمن السعدي
- لأبن الحجر العسقلاني
- إبن قيم الجوزية
- السيوطي
- عفيف عبد الفتاح طيارة
- عفيف عبد الفتاح طيارة
- محمد علي الصابوني
- عبد الله ناصح علوان
- الدكتور مصطفى السباعي.
- محمد بن علي الشوكاني
- الدكتور أحمد الشرباصي.
- لدكتور أحمد الشرباصي.
- للأمام النووي.
- للأمام شمس الدين.
- للأمام القرطبي.
- لدكتور يوسف القرضاوي.

- ٥١- إختلاف الفقهاء طبري/ محمد بن جرير.
 - ٥٢- ألف كلمة مختارة لسيد الامام علي.
 - ٥٣- التربية الاسلامية جمعية الاسلامية.
 - ٥٤- الانحرافات الجنسية عند الرجل والمرأة جمال مصطفى مردان.
 - ٥٥- تحفة العروس محمد مهدي الاستانبولي.
 - ٥٦- حياة العزاب و المراهقين- مشكلات وحلول.
 - ٥٧- رعاية الحب المقبل التربية الجنسية الحديثة ترجمة عبد الستار الصافي.
 - ٥٨- النظرية الجنسية ترجمة أحمد طلعت.
 - ٥٩- التربية الجنسية سيرل بيسي دار المعارف. مصر ١٩٦٨م.
 - ٦٠- الحب و الجنس. د. أمين رويحة- منشورات مكتبة النهضة-بغداد
 - ٦١- الحب والزواج دراسات سيكولوجية د.صلاح العلس.
 - ٦٢- الاضطرابات الجنسية فريدريك كهن بيروت
 - ٦٣- حياتنا الجنسية مشكلات وحلولها سلامة مسى مؤسسة الخانجي-القاهرة
 - ٦٤- أسرار النفس أوشفلد شفارتس-تعريب- شعبان بركات-لبنان
 - ٦٥- علم النفس الجنسي مارتا هاربين و لآخريات مكتبة النهضة-بغداد.
 - ٦٦- المراهقة كيف تفهمه و ترعاه كامل مهدي -القاهرة -المكتب التجاري-بيروت
 - ٦٧- إجعل حبك دافئاً د.حسام ناصر العلوجي
 - ٦٨- الجنس و مدم الاخصاب د.عبد الحميد بريم
 - ٦٩- الجنس في حياة كل إنسان د. نوال السعداوي
 - ٧٠- الرجل و الجنس د. نوال السعداوي
 - ٧١- المرأة و الجنس بيداكو
 - ٧٢- المراهقة و الجنس للأستاذ محمود بن الشريف
 - ٧٣- الاسلام و الحياة الجنسية حسن بينجويني.
 - ٧٤- رؤؤو له ئيسلامدا حبيب محمد سعيد.
 - ٧٥- زيكرى خواناسان على باپير وهتمان.
 - ٧٦- يادى خودا جه لال خه لف ژاژه بى.
 - ٧٧- مندال له قوناغى مندالى و هه رزه كاريدا جه لال خه لف ژاژه بى.
 - ٧٨- گرنگترين نه خؤشى به دهوونى به كان

بابه ت

لاپهړه

نوسهړ ۱.

- پيشكهش كردن ۲
- د مروازه يهك ۴
- پينا سه كردن (نيستمنه ء) ۱۴
- بهشى يه كه م
- حرام كردنى (نيستمنه ء) له لايه ن تويژ مروه وانى قورئانى پيروز ۱۶
- بهشى دوو م
- حرام كردنى (نيستمنه ء) له فمرو موده ي پيغه بهرى دا (عليه السلام) ۲۲
- بهشى سينه م
- ووتى همدى لمراناكان و فوقه هاكان د مرياره ي (نيستمنه ء) ۲۷
- پوخته ي پاى زاناكان و فوقه هاكان ۳۶
- بهشى چواره م
- (نيستمنه ء) لمروانگه كتيبى جنسيه كانه وه ۳۷
- هو كاره كانى فيربوونى پالنهرى نه نجام دانى كاري (نيستمنه ء) ۴۲
- زهره روو زيانه كان (نيستمنه ء) ۴۴
- چاره سه ركردنى هم كرداره بهرنگه ي شهرعى ۵۵
- خوينه رانى بهرپز ۶۲
- سه رچاوه كانى هم باسه ۶۳